

Izhaja vsak petek. — Izdaja Casopisno založniško podjetje »Primorski list« Koper. — Nastav. uredništva in uprave: Koper, Cankarjeva ulica 1, telefon 179. — Posamezni izvod 18 din. — Celotna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrtletna 125 din. Za inostranstvo letno 1200 din ali 2,5 dolarja. — Bančni račun 882-10-1-131. — Rekopisov ne vračamo.

Petnajst let Italijanske unije

V soboto je bila v veliki gledališki dvorani v Kopru osrednja proslava 15. obletnice ustanovitve Italijanske unije za Istro in Reko, ki so ji prisostvevali razen pripadnikov Italijanske narodnostne manjšine s področja obalnih občin še član izvirnega sveta LRS Milja Bibič, sekretar OK ZKS Koper Albert Jakopič-Kajtimir, predsednik Okrajnega ljudskega odbora Albin Duja, predstavniki okrajnih odborov SZDL iz Pulja in Reke ter drugi vidni zastopniki javnega in kulturnega življenja Kopra, Pirana, Izole in Hula.

Predsednik Italijanske unije za Istro in Reko, ljudski poslanec Nerino Gobbo-Gino je imel sveden govor, v katerem je omenil veliki po-

men dela te unije in petnajstletnice izhajanja Italijanskega časopisa »La voce del popolo« na polju kulturne razvoja Italijanske narodnostne manjšine in utrjevanja dobrih sosedskih odnosov med Jugoslavijo in Italijo. Dejal je:

»V ognju narodnoosvobodilne borbe je dosegla razredna politika KPJ, ki je prihajala do izraza v razpajanju do ustvarjalnih sil delavskega razreda in jo je prevela duh enakopravnosti do vseh državljanov, ne glede na njihovo narodnostno pripadnost, morala nujno pritegniti tudi delavce, pripadnike Italijanske etnične skupine, ki je zivela v Istri in Slovenskem Primorju skupno s Slovenci in Hrvati in s katerimi bo morala zaradi zgodovini-

skih in objektivnih pogojev živeti v sožitju tudi v prihodnje. Prav zato je bilo moč, vedno na pobudo KPJ, najti najprikladnejše oblike, ki so omogočile zavestno in spontano prireditve pripadnikov Italijanske etnične skupine v narodnoosvobodilno gibanje, ki je po svoji vsebini pred-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Izpod nebotičnih gora se skozi slikovite soteske in kanjone prebija proti jugu naša gorjanska Soča. Bistra in hladna leto in dan polni svoje koro in nihče ne pomeni, da bi bila kdaj usušena, ker se poji iz večnih gorskih ledenikov. Ustvarjalna človekova sila je sklenila to dirjo stihijo ukrotiti in jo podrediti svoji volji, da se njena neizčrpna energija ne bo brez haska izgubljala med skalami. Na Soči naj bi nastal hidroenergetski sistem, ki bi dal letno okrog milijarde in tri sto milijonov kWh. Na sliki: Soča pod Kanalom

DVA DNI SE JE VRTEL PISAN VRTILJAK IZOLSKIH PRIREDITEV

Vseljudsko veselje ob ribiškem prazniku

Odkritje spomenika NOB v Košani

Kljub slabemu vremenu se je v nedeljo zbralo v Košani pri Pivki več kot 800 ljudi k otvoritvi spomenika padlim borcem. Spomenik, za katerega je napravil načrt arh. Sušnik iz Ljubljane in ga je izdelalo seznansko podjetje Marmarindus iz kraškega kamna, stoji pred Zadravnim domom. Pri njegovi gradnji so sodelovali s prostovoljnimi delom domačini, stroške zanj je krija Zveza borcev, delno pa tudi posamezniki in podjetja.

Odkritje spomenika je bilo združeno z velikim zborovanjem, ki mu je prisostvoval razen predstavnikov občinskih in krajevnih političnih organizacij, predstavnikov JLA, tudi predsednik OO ZB Koper, Tone Ušmar. Medtem ko je Stanko Slabnik opisal bor-

bo prebivalcev košanskega predela za osvoboditev in izgradnjo domovine, je Jože Buh-Borut govoril o gospodarskih uspehih in perspektivah naše države.

Po zborovanju je bila kulturna prireditev v izvedbi pevskega zbora Svobode in orkestra iz Pistoje, godbe JLA ter košanskega pevskega in tamburaškega zbora.

Br

Hidroenergetski sistem na Soči

Velikim načrtom o čimbolj ekonomičnem izkoriščanju naših rek za povečanje proizvodnje električne energije se sedaj pridružuje zamisel izgradnje večjega hidroenergetskega sistema v dolini Soče. Ta reka ima to značilnost, da ima več kot dovolj vode tudi v najbolj sušnih obdobjih in da sedanjí hidrocentrali v Doblarjih in Plavah dajejo letno le 266 milijonov kWh in da morata celo ustaviti turbine, kadar je preveč vode. In to se čisto dogodi!

Strokovnjaki predlagajo, naj bi zgradili še štiri nadaljnje akumulacijske elektrarne in sicer: Koritnico, kjer bi letno lahko zbrali do 40 milijonov kubičnih metrov

vode, Bovec — letno 330 milijonov, Kobarič s 15 milijoni in Idrijsko s približno 380 milijonov kubičnih metrov vode.

Vse te bodoče in sedanje elektrarne bi lahko proizvedle domača milijarda 300 milijonov kWh električne energije letno in bi torej na Soči imeli enega izmed največjih hidroenergetskih sistemov v državi. Sedanje HE na Dravi dajejo sicer milijardo 191 milijonov kWh, vendar pa je opaziti, da je serijo naglo rastoče porabe električne energije potrebne hitreje graditi elektrarne posebej tam, kjer so najboljše pogoji čimbolj cenenega izkoriščanja vodnih sil.

Na pravilo zaman, da bi izolirani lahko preživeli razen tujih pomoči in odličnega reševanja se marsikaj drugače, kar sicer nima neposredne zveze s tem dogodkom, pa je vendarle tipično za to prilagojeno občinsko mesto. V mislih imamo gospodarsko, materialno in oblikovno dobro voljo — torej same lepe lastnosti, s katerimi se prebivalci izločajo.

Kdor se je ob prazniku ribiškega — množično zbralo in nedeljo — se za trenutek pomislil v naši občini: mestopol, se na raz priložnosti nahajajo množice, ki so vedno klor se je ob tem ljudskem prazniku vsi občani izole odzvali 1949, je v večini vsesotnega razvoja poslabšal na čas, čeprav se ne izločena moč skrajno včas nasil-

se je in strahla v zvezi s vseh lokali in v ribarni ter kaminje v kino dvorani. Kjer je bila srednja zabavna prireditev. Bilo prebravanje lahko trdimo, da v marsikaterem večjem mestu ne bi mogli tako bogatega zabavnega programa, ob katerem je zabavni v vsaj formi 12-članski zabavni orkester, iz katerega se je od časa do časa izločal kmečki kvintet s violini, ki se jih tudi rekonstruiral Avsenik, ne bi strahovali. Medtem je bil v kombinatu Delamara stacionarni sprejem gostov, ki so se v razen predstavnikov domačih političnih in občinskih ter gospodarskih forumov udeležili tudi ugledni gostje iz sosednjih občin.

Za je tudi v nedeljo obilno delavje močilo prebivalcev občinskega programa. Bomo gojili na pihalu je uspelo izvesti obred po mestu, medtem ko je vse ostalo in tudi del športnih prireditev odpadlo. Sicer pa razložilo vso pohvalo tudi troški športnih in zabavnih, ki so s številnimi lepimi takimi v soboto in nedeljo obogatili vsak vrtiček občinskega slava ob dnevu ribarstva. Izide športnih srečanj lahko preberete na naši športni strani.

Deset let Tekstilne tovarne AJDOVŠČINA

Fravkar mineva deset let, odkar je bila ustanovljena povojna tekstilna tovarna v Ajdovščini na Vipavskem. Na starih tradicijah je zrastle podjetje, edinstveno na Primorskem in med najboljimi v državi. Pridni in vztrajni delavci kolektiv bo jutri in v nedeljo slovesno praznoval svoj praznik, h kateremu pripravila vsi naši iskrene čestitke. Več o tem preberite na 2. strani.

Pred veliko manifestacijo delavske fizkulture

Porečali smo se, da bodo v nedeljo, 22. novembra v Kopru velike delavske športne igre, s katerimi bodo sindikalne reprezentance okraja Koper počastile 10-letnica KPJ. Stevilne sindikalne organizacije iz vsega okraja, ki so poslate pripravljatenu odhodu tekmovalne prijave, se že dalj časa intenzivno pripravljajo na športne igre, zato upravičeno pričakujemo vrsto napetih in zanimivih srečanj.

Sindikalne organizacije bodo nastopile v naslednjih športnih disciplinah in v krajih: nogomet — v Izoli in v Kopru; odbojka — na igrišču pri slov. gimnaziji in v telovadnici v Kopru; namizni tenis — v dvorani v Smedstih; kro-

na stadionu v Kopru start ob 11. uri dopoldne; streljanje (gražna puška) — v streliškem domu v Izoli; hališanje — na igrišču karvarne »Sport« v Smedstih; lah — v dvorani poslopja OLO na Trgu revolucije v Kopru ter finalna mešmetna tekma ob 11. uri.

Začetek tekmovalstva bo ob 1. uri dopoldne. Po končanih srečanjih se bo več sto tekmovalcev zbralo na zaključno slovesnost, ki bo na igrišču

pri slovenski gimnaziji v Kopru, kjer bodo smagovalec in osamljen udeležencem delavskih športnih iger podelili pokale in spominske diplome.

Kot smo že omenili, gre za srečanje izbranih reprezentanc iz vseh občin našega okraja, zato prisedite! — Okrajni sindikalni svet v Kopru upravičeno pričakuje številno udeležbo občinstva na tej edinstveni in množični manifestaciji telesne kulture na Koprskem.

Predsednik OLO Koper Albin Duja je minulo soboto sprejel sedemčlansko delegacijo italijanskih kulturnih krožkov iz Kopra, Izole in Pirana. Sprejemala sta prisostvovala tudi podpredsednik OLO Koper inž. Peter Aljančič in tajnik okraja Crt Kolenc. Ob tej priložnosti je predsednik Duja čestital nastopnikom italijanske narodne manjšine k 15-letnici delovanja Italijanske unije in se z njimi zadržal o daljšem prihodnjem razporedu. Za čestitke se je v imenu delegacije zahvalil direktor italijanske gimnazije v Kopru Leone Fasili, ki je med drugim omenil veliko podporo ljudske oblasti Italijanski narodni manjšini. Člani delegacije so predsedniku koprskega okraja podrobno seznanili z bogatim delom italijanskih kulturnih krožkov, ki si nadejo prislovanje še nadalje poglobljati prijazne odnose med sosednjima državama in iziti kulturno izobraževanje svojih članov.

KULTURNI DOM NA HRVATINIH

V Hrvatinih, največjem naselju jugoslovanskega predela Miljskih hribov, so v nedeljo praznovali pomemben dogodek: odprlo se kulturni dom, ki sodi med najlepše v našem okraju. Vabljeni so dvorani z odrom sami uredili ob izdatni pomoči krajevnih in občinskih društvenih organizacij ter raznih podjetij kopske občine, predvsem TOMOSA.

Ta pomembna kulturna pridobitev je ponoven dokaz prispevnosti prebivalcev Miljskih hribov, ki so večinoma industrijski delavci in kmetje, da bi si uredili prijetnejše življenje. Že dodej so vložili mnogo truda za

obnovo domov in kmečkih posestev, za ureditev cest in drugih komunalnih naprav, sedaj pa imajo še dom, v katerem bodo razvijali svoje kulturno in politično dejavnost. Ob otvoritvi sta govorila člani Občinskega komiteja ZKS Koper Rado Pišot-Sokol in Apolinio Abram o perspektivah nadaljnjega razvoja življenja na Miljskih hriboh. Nato je bila prva kulturna prireditev nabito polni dvorani, kjer so nastopili pevski zbor iz Ankara na in Valodolce, člani sindikalne igralne družine ČZP Primorski tisk iz Kopra in godba na pihala podjetja TOMOS.

Važno posvetovanje v Kopru

V ponedeljek je bilo pri predsedniku OLO Albinu Dujcu v Kopru posvetovanje o proizvodnji in preskrbi z mesom v prihodnjem obdobju ter o ukrepih,

ki naj zagotovijo kar najboljšo perspektivo za rešitev tega pomembnega vprašanja, ki neposredno zadeva življenjski standard naših delovnih ljudi.

Razen predsednika Dujca, podpredsednika OLO inž. Aljančiča in še nekaterih funkcionarjev OLO so se posvetovanju udeležili sekretar OK ZKS Albert Jakopič-Kajtimir ter predsedniki vseh naših občin in sekretarji občinskih komitejev ZK, upravniki državnih poslovnih zvez in direktor Zavoda za pospeševanje kmetijstva pri OLO inž. Franček Paženik.

Referat o problemih proizvodnje klavne živine in preskrbe z mesom je podal na posvetovanju inž. Peter Aljančič, nakar se je razvila živahna razprava, v kateri so udeleženci podrobno obdelali sedanje stanje in prihodnje naloge v tej zvezi. Zastavljeno delo in splošni tekoči nalogi za dvig živinoraje v našem okraju bodo že v prihodnjem in naslednjih letih zagotovila dovolj mesa na našem trgu.

Podrobneje bomo o omenjenem stanju in ukrepih ter o tem vprašanju na splošno govorili v naslednji številki lista.

Nehru o odnosih Indija - Kitajska

Indijski ministrski predsednik Nehru je ob začetku letošnjega zimskega zasedanja parlamenta v svojem govoru rekel, da sprejema kitajski predlog o proučitvi ukrepov, ki naj bi preprečili nadaljnje obsejne incidente. Prisopnil pa je, da sedanji Cu En Lajev predlogi niso popolnoma sprejemljivi za Indijo in da bo nujno potrebno sklicati seš, staneč na najvišji ravni. Dodal je tudi, da bi bil vsek napad na himalajsko državo Butan in na indijski protektorat Sikkim isto kot napad na Indijo.

Sprehod DO SVETU

VSE BOLJŠI ODNOSI MED JUGOSLAVIJO IN ITALIJO

Minuli teden se je mudila v naši državi italijanska vladna delegacija pod vodstvom podsekretarja zunanjega ministrstva Italije Alberta Folchija. Z državnim podsekretarjem za zunanje zadeve Veljkom Mitunovičem in njegovimi sodelavci so se visoki gosti razgovarjali o okrepljenosti in razširitvi tesnejšega sodelovanja med Jugoslavijo in Italijo. V glavnem so bila obravnavana vprašanja, ki neposredno zadevajo vzpostavitev kar najbolj prišernih sosedskih odnosov, ki v zadnjih letih dobivajo vse bolj konkretne oblike.

Državni podsekretar Albert Folchi se je razgovarjal tudi s predsednikom Titom in državnim sekretarjem za zunanje zadeve Kočo Popovićem, pred odhodom pa je dejal, da bo ta njegov obisk brez dvoma šele začetek v vrsti plodnih političnih stikov med obema državama.

SE VEDNO PREPAD

Odbor Generalne skupščine OZN za ekonomska in finančna vprašanja že ves mesec razpravlja o svetovnem gospodarskem položaju in o vprašanjih razvoja nerazvitih držav. Ta razprava verjetno ne bo zaključena pred začetkom decembra, saj je od 80 prijavljenih govornikov še vedno trideset, ki želijo poseči v raz-

pravo. Odbor razpravlja o štirih osnutkih resolucije, ki pa nimajo stične točke, saj se v njih kaže, da so si zelo nasprotna stališča gospodarsko razvitih od nerazvitih držav. Jugoslovansko pobudo, ki poudarja nujnost, naj bi ustanovili sklad OZN za investicijsko financiranje gospodarsko slabo razvitih držav in da bi ponovno proučili stališče o materialnem podpiranju sklada, je podprlo 45 nerazvitih držav.

EISENHOWER BO OBISKAL ŠPANJO

Kakor je znano, namerava predsednik ZDA Eisenhower obiskati Španijo. Ta vest je vzbudila veliko pozornost v svetu, ameriški časopis »Christian Science Monitor« pa je ostro protestiral proti sestanku Eisenhowerja s Francmom. Zapisal je namreč, da je bil Franco med drugo svetovno vojno najtesnejši zaveznik Hitlerja in Mussolinija ter da je rovaril proti ameriški politiki. Ta časopis meni, da bo svetovna demokratična javnost spremljala izvršitev Eisenhowerjevega sklepa z velikim negotovanjem.

Z otvoritve razstave o delovanju Italijanske unije za Istro in Reko v koprskem muzeju minulo soboto zvečer: gostje si ogledujejo razstavljeno gradivo

O zanimivi dokumentarni razstavi, ki nazorno prikazuje delež istrskih Italijanov v boju za svobodo in pri izgraditvi socializma v naši skupni domovini Jugoslaviji, bomo podrobneje pisali v prihodnji številki.

Petnajst let Italijanske unije

Slavnostna akademija v koprski gledališki hiši — Prisostvovali so član Izvršnega sveta LRS Mitja Ribičič, sekretar OK ZKS Koper Albert Jakopič-Kajtimir, predsednik OLO Koper Albin Duje, predsednik OO SZDL Pulj Vinko Jurcan, sekretar OO SZDL Reka Luciano Michelazzi in drugi ugledni gostje — O jubileju je govoril predsednik Unije Nerino Gobbo-Gino — Kulturni spored italijanskih krožkov iz Kopra, Izole in Pirana ter solisti reškega gledališča

(Nadaljevanje s 1. strani)

stavišče socialistično revolucijo in je zato omogočilo rešiti vse probleme, vključno tudi problem bratskega sožitja vseh naših narodov in narodnostnih manjšin.

Vsi napredni Italijani so domeli, da lahko uresničijo svoje ideale družbene pravičnosti samo v novem socialističnem družbenem redu, ki jo je uresničila KPJ.

Prav po zaslugi te borbe, v kateri sta bratstvo in enakopravnost med narodi zamenjala nacionalno in razredno nadvlado, in v katerem je družbena lastnina nad proizvodnimi sredstvi zamenjala kapitalistično izkoriščanje, so tudi delavci Italijanske narodnosti Istre in Slovenskega Primorja razbili enkrat za vselej verige fašizma in nacionalne buržoazije.

Govornik je nato omenil, da je bil ustanovljen oktobra 1943 na Krasu najprej Tržaški udarni bataljon, nato istrski bataljon Pino Budičin in še več vojaških enot, v katerih so bili izključno partizani-pripadniki Italijanske narodnosti. Julija 1944 pa je bila ustanovljena Italijanska unija za Istro in Reko, medtem ko je v Slovenskem Primorju v tistem času že močno razširila svojo dejavnost Delavska enotnost. Italijanske antifašistične organizacije so širile napredni tisk, izvajale diverzantske akcije v

sovražnikovem zaledju in nudile veliko moralno ter materialno podporo oboroženim borcev za svobodo. Nato je tovariš Gobbo rekel:

»Mržnja med Slovenci in Italijani, ki so jo nacionalne buržoazije podžigale in podpirale za umetni razkol med našimi narodi, se je začela naglo razbijati, brž ko so delavci spoznali, da jih enako zatira in izkorišča skupni razredni sovražnik in da je osvoboditev izpod njegovega jarma odvisna samo od skupne borbe za socializem. In prav v nadloveskih žrtvah tega skupnega boja sta se ustvarjala enotnost in bratstvo med našimi narodi. To izpričujejo tudi številni spomeniki v trajen spomin tistim Italijanom in Slovincem, ki so se za enake ideale skupno borili in skupno umirali.

Po zmigi nad nacifašizmom se je Italijanska unija, ki je takrat že vključevala pripadnike italijanske etnične skupine v Jugoslaviji, zavzela za tvorno vključitev Italijanov v skupne napore za udržiteljnost ljudske oblasti in obnovo porušene dežele v popolni enakopravnosti in v politični združitvi v Ljudski fronti. Tako kot je imela svoje junake v oboroženih vstajih, je imela kasneje v postavljanju temeljev in gradnji socializma številne delavce-udarnike v delovnih brigadah, številne novatorje in racionalizatorje v proizvodnji. Družbena lastnina nad proizvodnimi sredstvi ter odprava izkoriščanja človeka po človeku sta dokončno rešili problem enakih pravic in enakopravnosti vseh delavcev na gospodarskem področju, ne glede na njihovo narodnost. Ta enakopravnost pa se najbolj kaže tudi v delstvu, da danes opravljajo pripadniki etnične skupine svoje delo tudi v organih družbenega upravljanja, prav tako pa zavzemajo pomembna mesta v družbenem in političnem življenju FLRJ. Italijanska unija, ki je sestavni del SZDL, pa bo tudi v prihodnje sodelovala v vseh akcijah izgradnje socializma, posebno se zato, ker sprejema načelo Programa ZKS, ki pravi med drugim, da se morajo narodnostne manjšine aktivno vključiti v najbolj napredna politična gibanja države, v kateri žive.

V nadaljevanju svojega govora je predsednik Italijanske unije Nerino Gobbo-Gino omenil, da je njena sedanja naloga skrb za vsesplošen kulturni razvoj italijanske manjšine na njenih jezikovnih tradicijah in ljudskih virih v duhu socialističnih idej, enotnosti in bratstva med narodi ter v duhu proletarskega internacionalizma. Zato usmerja in vključuje dejavnost svojih osnovnih kulturnih organizacij in ob popolni podpori in pomoči, ki ji jo nudi ljudska oblast, poživlja delo svojih članov. Tako prispeva k njihovem uveljavljanju kot svobodnih graditeljev socializma, da bi častno izpolnjevali zaupane jim naloge ter dolžnosti v proizvodnji in v družbenem samoupravljanju skupno z drugimi jugo-

slovanskimi delavci. Svoj govor je tovariš Gobbo zaključil:

»Kot kulturna organizacija narodne manjšine in upoštevajoč, da je nastala in se krepi v boju, prav tako pa v skladu s socialistično stvarnostjo, v kateri živi, je Italijanska unija obvezna in reagira vsakokrat, ko se obravnava problemi narodnostnih manjšin tudi izven naše države. S tem, da podpira dejavnost SZDL in naših najvišjih državnih in pravičnih rešitev manjšinskega vprašanja, želi biti praktični primer, kako je lahko neka narodna manjšina resnični pozitivni element v dobrih odnosih med narodi in ljudstvi. Prav zato pa želi, da bi se to zgodilo tudi v drugih državah, kjer obstajajo podobni, še nerešeni problemi.

Zahvaljujoč se naši socialistični stvarnosti je položaj Italijanske narodne manjšine v Jugoslaviji boljši, kakor ga določa katerakoli mednarodna konvencija. In v takšnih pogojih lahko postane vez za vzpostavitev prijateljskih odnosov in miroljubnega sožitja med obema sosednjima državama ter stični most z italijanskim narodom.

S tem ko proslavljamo 15-letnico ustanovitve Italijanske unije in tiska Italijanske manjšine v Jugoslaviji, proslavljamo tudi 15-letnico izgradnje socializma, kajti pomen tega praznovanja je prav v tem, da se je Italijanska unija porodila v ognju NOB in da je od takrat vedno in dosledno izpolnjevala svoje naloge pri izgradnji socializma. Prav zato je povsem naravno, da Italijanska unija proslavlja ob enem tudi 40. obletnico ustanovitve KPJ, jubilej tiste Partije, ki je bila inspirator ter gonilna sila socialistične revolucije, katere je dala tudi Italijanom v naši državi jasne perspektive družbenega in gospodarskega napredka.

Po zaključku svečanega govora so skupine italijanskih kulturnih krožkov iz Kopra, Izole in Pirana ter člani reškega gledališča priredili bogat kulturno-umetniški večer recitala ter glasbenih vokalnih in instrumentalnih del.

Novice s Tržaškega

V nedeljo je bil v Gregorčičevi dvorani redni občni zbor tržaških tabornikov. Rod »Modri val«, ki je bil ustanovljen pred petimi leti, šteje danes 210 članov slovenske narodnosti, od teh je 85 dečkov in deklet mlajših od 14 let. Na tem obnem zboru so pohvalili dosedanje in sprejeli sklepe za nadaljnje delo. Izvolili so tudi nov odbor in se predvsem zavzeli za širjenje taborništv med slovensko mladino.

V nedeljo bodo v Trstu izvolili nov upravni svet Delavskih zadrug. To bodo prve volitve po vojni. Odbor za obnovo in izboljšanje Delavskih zadrug, ki je predložil enotno listo, je imel v nedeljo zborovanje, na katerem je bilo govora o sedanjem stanju zadrug in o potrebi, da bi zadrug dobile demokratično upravo. To je želja vseh članov, saj bo le na ta način moč doseči resnični napredek te pomembne organizacije.

V Trstu se je mudil mnulki tork minister za državne zadeve Ferrar Aggradi, ki je obiskal najpomembnejše industrijske obrate ter se razgovarjal s predstavniki tržaškega gospodarstva.

Pretekli teden je bila seja občinskega sveta nabrežinske občine. Na tej seji so razpravljali in osvojili predlog občinskega sveta (z Milj), naj bi tržaški župan sklical sestanek predstavnikov vseh občin na Tržaškem. Dnevni red naj bi bil posvečen razpravi o sedanjem gospodarskem stanju in o ukrepih, ki so nujno potrebni, da bi tržaško gospodarstvo bolje uspevalo.

V nedeljo je prenehal izhajati znani tržaški dnevnik »Il Corriere di Trieste«. Njegova ukinitve, katere vzrok so verjetno finančne težave, je vzbudila mnogo komentarjev. Tržaščani obžalujejo, da je prenehal izhajati ta edini italijanski dnevnik opozicije na Tržaškem.

Volitve v odbore SZDL na Sežanskem zaključene

69 organizacij SZDL v sežanski občini je te dni zaključilo volitve v nove odbore.

Za razliko od dosedanjih so bile to pot volitve javne z dvigom rok. Nadaljnja razlika je bila v tem, da so predsednike in tajnike volili neposredno. Tako prva kot druga novost imata namreč določene prednosti. S tem, da so bile volitve javne, so se člani, razen na predvolilnih zbrali tudi na volilnih zborovanjih, na obeh zborovanjih pa so razpravljali o mnogih problemih in nalogah SZDL, s čimer je bila dosežena večja aktivizacija članstva, čeprav je udeležba — razumljivo — ponekod nekoliko nižja. Z neposredno izvolitvijo predsednika in tajnika pa je podano jamstvo, da bo odbor takoj prišel z delom. Do čim je bilo članstvo na predvolilnih zborovanjih seznanjeno z uspehi pri gradnji socializma v državnem merilu in tudi v okraju in občini, so bila volilna zborovanja izredno zanimiva in vzbudila lokalni problemom. Na splošno je bila udeležba na prvih in drugih zborovanjih dokaj visoka, kar dokazuje, da so člani SZDL pravilno cenili ta važen politični akt. Najbolje je bilo v tem pogledu v Hruševju, saj so bili na volitvah prisotni prav vsi člani in še nekateri, ki še niso imeli izkaznice SZDL. Zelo visok odstotek udeležbe je bil zabeležen tudi v vseh treh četrtih v Sežani, dalje v Dutovljah, Koprivi, Gornji Branici, Štanjelu, Komnu, Vrhovljah, Divači in še drugod.

Predolg bi bil seznam vseh razprav in predlogov, ki so bili po-

dani na teh zborovanjih in ki jasno govore o stremljenju članov Socialistične zveze k reševanju najrazličnejših problemov s področja gospodarstva, posebno kmetijstva, družbenega upravljanja itd. Tako so na primer v Hruševju sklenili, da bodo povabili strokovnjake inženirja, ki naj bi predaval, kako se da bolje obdelovati zemlja, dalje, da bo vaški odbor SZDL pomagal krajevni odboru pri organiziranju prostovoljnega dela za ureditev komunalnih naprav, skrbeli bodo tudi za ideološko delo.

V Podgradu-Potoku so se člani SZDL obvezali, da bodo sami popravili most čez Sušico, če bo Uprava komunalne dejavnosti v Sežani poskrbela za material in strokovno delovno silo. V Gornjem Sežanskem so predlagali, naj bi se uredil vodovod, pri čemer bi tudi sami mnogo pomagali.

V Komnu se je razvila živahna razprava o problemih v zvezi z dvigom gospodarstva in rešitvijo komunalnih in drugih vprašanj v Komnu samem in okolici.

V Divači je bilo mnogo govora o popravilu kino dvorane in ustanavljanju stanovanjske skupnosti.

O stanovanjski skupnosti, njenih nalogah in načrtih so razpravljali tudi na vseh teh zborovanjih v Sežani. Tu so prišli do izraza še drugi problemi, kakor so cene mesa, potreba po organiziranju javne kopalnice, otroškega igrišča, poživitev prosvetne dejavnosti itd.

Samo po sebi je razumljivo, da je bilo na sestankih govora tudi o davkih, ki se letos računajo po

katastrskem dohodku, pri čemer predstavljajo težave nekatera dejstva, ki so večje število katastrskih okrajev, delna neurejenost katastra, ponekod utaje površin, nepravčasne prijave sprememb kultur itd. Vsekakor pa je dejstvo, da je novi način obdavčenja pravičnejši, kar kmetje na splošno tudi priznavajo. Zemlja je namreč važno osnovno sredstvo, od katerega pričakujemo tako in tako količino proizvodov, kakor to velja za stroje in tovarne. Ob večjih pridelkih, ki jih je mogoče doseči z naprednejšim načinom kmetovanja, se poveča tudi delež, ki ostane proizvajalcem. V tej smeri se je na mnogih zborovanjih tudi iskala pot za dvig kmetijske proizvodnje.

-er

Konferenca sodnikov za prekrške FLRJ

V Piranu je bila v začetku tega tedna tridnevna konferenca predsednikov republikanskih senatov za prekrške pod vodstvom zveznega predsednika senata za prekrške, višjega pravnega svetnika Negoslava Ocokoljića. Kot zastopnik državnega sekretariata za notranje zadeve LRS je posvetovanju prisostvoval tov. Nace Majcen.

Na posvetovanju so pregledali dosedanje delo sodnikov za prekrške, kako se izvaja novi zakon, ki je bil v tem pogledu uveljavljen lansko leto, proučili so kazensko politiko, ki jo izvajajo ali naj jo v bodoče izvajajo sodniki za prekrške pri svojem odgovor-

nem delu, posebno podrobno pa so se ukvarjali z vprašanjem, kako drugi upravni organi sodelujejo pri izvajanju kazenske politike sodnikov za prekrške.

Tako posvetovanje sodnikov za prekrške je vsako leto v drugi republiki. Lani je bilo v Skopju.

Zbranim predsednikom republikanskih senatov sodnikov za prekrške je v ponedeljek priredil sprejem predsednik ObLo Piran Davorin Ferligoj. Po končanem posvetovanju so si udeleženci konference ogledali tovarno »Tomos« v Kopru in se odpeljali na izlet na grad Socerb, v Postojnsko jamo ter na Bled in v Bohinj. JL

Fran Albreht 70-letnik

V torek, 17. t.m., je dopolnil sedemdeset let Fran Albreht, slovenski pesnik in pisatelj, literarni in glasbeni kritik, esejist in kulturnopolitični delavec, prevajalec, literarni organizator in javni delavec. Ta visoki jubilej ni samo njegov osebni praznik, marveč je slovesen trenutek za vso našo kulturno dejavnost.

Rodil se je Fran Albreht v Kamniku, v delavski družini. Po končani gimnaziji je odšel na Dunaj in se vpisal na pravno fakulteto. Na Dunaju se je med drugim seznanil tudi z idejami socializma, ki so si osvojile tudi njegovo pesniško misel. Leta 1920 je izdal pesniško zbirko »Pesmi življenja«, iz katere veje socialna revolucionarna zanos. V poznejših letih je podredil Fran Albreht svoje umetniško snovanje skoraj povsem javnemu političnemu in literarnemu organizatorskemu delu.

Albrehtovo umetniško in politično delo je bilo izredno plodno in bogato. Vse svoje življenje je posvečil borbi za priznanje in krepitev slovenske nacionalne samobitnosti. Bil je neomajen bореc in propagator proletarske revolucije in proletarske zavesti. Njegovo življenjsko delo je raztreseno po številnih časopisih, revijah in publikacijah, vendar se vsi, ki mu ob tem jubileju stiskamo roke, zavedamo pomena in vrednosti, ki jo to delo ima.

Vneboj vestah

WASHINGTON — Konferenca znanstvenikov tehnične komisije Atlantske zveze te dni razpravlja o tesnejšem sodelovanju atlantskih dežel na znanstvenem področju in o skupnih prizadevanjih v zvezi z raziskovanjem vesolstva. Delegati predlagajo, naj bi ustanovili stalen atlantski inštitut, ki bo proučeval ta vprašanja.

WASHINGTON — ZDA bo dobavila ZAR 150 tisoč ton žita za široko pokrajino. Vrednost tega žita z včetimi prevoznimi sredstvi znaša 9,6 milijona dolarjev, ki jih bo ZAR plačala v domaći valuti.

MONACO — V Monacu je bilo te dni šestdnevno posvetovanje znanstvenikov iz skoraj vseh dežel sveta, ki so razpravljali možnosti za izoliranje radioaktivnih delčkov in odpadkov. Le-ti predstavljajo namreč zaradi vse večje uporabe atomske energije veliko nevarnost za človeštvo.

TOKIO — Japonska industrijska podjetja so predložila indonezijskemu industrijskemu svetu načrt o skupnem razvoju 50 srednjih in malih industrijskih objektov. Za njihovo izgradnjo bo Japonska nudila posojilo v višini 5 milijonov dolarjev.

BONN — Američani so na zahtodnemskih borzah največji kupci akcij velikih nemških koncernov. Zelo se zanimajo za delnice AEG, Siemens, Raststahl in IG Farbenindustrie. Zanimivo je, da se ameriški kapital zelo poteguje za akcije tistih družb, ki prednjačijo v atomski industriji in v industriji elektronike.

MOSKVA — Sovjetska zveza bo prodala Japonski 19 tisoč ton petroleja za predelavo.

Urejuje uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Rastko Bradšćak — Tiska tiskarna CZP Primorski tisk

Gradnja nove šole v Ilirski Bistrici

Eno najbolj perečih vprašanj ilirskobistriške občine so šolski prostori. Danes je v Ilirski Bistrici že okrog 1.200 učencev, mladih, dočim so prostori še vedno isti, kot so bili pred 90 leti. Ti prostori so za silo zadovoljili za prejšnje obdobje. Toda danes, ko se naše šolstvo naglo in revolucionarno spreminja, tako v samem šolskem sistemu, kakor vsebinsko, postajajo prav šolski prostori zaviralni faktor pri uresničevanju šolske reforme v bistriškem bazenu. Sicer je prosvetni organ uspešno, da je že v letošnjem šolskem letu vključeno v obvezno osemletno šolsko izobraževanje 90 odstotkov vseh učencev.

Toda z velikimi napori in pomankljivostmi, ki so zrcalo objektivnih težav, že nekaj let imajo pouk v raznih zgradbah po vsem mestu in v treh izmenah. Vse učilnice so zelo slabe, majhne, slabo osvetljene, brez stranskih prostorov, dvorišč in igrišč ter imajo zelo pomankljive sanitarne naprave. Pod takimi pogoji se težko razvija izobraževalno delo in še teže vzgojno.

Ze več let se je na roditeljskih in drugih sestankih obravnavalo to pereče vprašanje. Prav v tem letu so se politično-upravni organi močno zavzeli za rešitev tega vprašanja. Končno je bil izdelan in potrjen gradbeni načrt in pripravljena dela so se že začela. Nova šola bo moderna stavba, ki bo ponos ilirskobistriške občine.

Novo šolo gradi podjetje »Primorje« in če bo dovolj sredstev, bo stavba začela služiti svojemu namenu sredi leta 1961. Toda občina in vse prebivalstvo skrbi ravno ta »če«. Kajti nova šola zahteva 165 milijonov. Sam Občinski ljudski odbor bo to zelo težko zmogel. Prebivalstvo občine in tudi gospodarske organizacije se tega zavedajo. Vsi občani so si enotni, da bodo s skupnimi močmi zgradili ta prepotrebni objekt. Obvezali so se, da bodo pomagali po svojih močeh. Svet za prosveto in kulturo pri ObLO je sklical posvetovanje zastopnikov vasi, na katerem so razpravljali o akciji za gradnjo šole. Postavil je posebne komisije za nabiranje sredstev in organiziranje prostovoljnega dela.

Ta akcija je prav te dni zajela vse vasi občine. Vsak skuša sodelovati in pomagati po svojih močeh. Eni se obvezujejo, da bodo sodelovali pri prevozi in samem delu, drugi prispevajo v lesu in drugem gradivu, tretji prispevajo v denarju itd. Do sedaj je prebivalstvo samo v treh vaseh: Baču, Knežaku in v Koritnicah zbralo prostovoljnih prispevkov v raznih oblikah v vrednosti okrog 2 milijona dinarjev. Zelo dober odziv te akcije je tudi na premskem področju, kakor tudi v ostalih vaseh. Velik delež pri gradnji pa bodo imela gospodarska podjetja, ki so že do sedaj prispevala precej sredstev, posebno tovarna »Lesonit«, ki je s svojim prispevkom omogočila, da se je gradnja že začela.

Rf

Ob ribiškem prazniku je minulo soboto odprl razstavo ribiške predelovalne industrije in opreme za morski ribolov direktor kombinata Delamaris Franc Karo

Pet let v štirih

GRADNENISTVO

V gradbeništvu je bil predviden po perspektivnem planu obseg gradenj v vrednosti 2 milijardi 650 milijonov ali 48 % več kot leta 1956. Dejanski tempo gradenj kaže, da bo v l. 1960 dosežen obseg 3 milijarde ali 68 % več kot v letu 1956. Tudi struktura gradenj se spreminja hitreje, kot je bilo predvideno s perspektivnim planom; od vseh gradenj je predvideval perspektivni plan 56 % za družbeni standard, proporcij pa kažejo, da bo družbeni standard do konca leta 1960 obsegal 70 % vseh gradenj. V letu 1956 je znašal le 38 %. To kaže, da je tempo gradenj v družbenem standardu znatno močnejši, kot pa nakazujejo smernice perspektivnega plana. V gradbeništvu pa se predvideva, da bo znatno preokroženje števila zaposlenih, in sicer za okoli 400 ljudi; po perspektivnem planu je bilo predvideno v letu 1961 2.040 zaposlenih, bo jih pa v letu 1960 že 2.440. To pomeni, da produktivnost v gradbeništvu ne narašča v skladu s planom, ampak je v zaostajanju za predvidevanji in smernicami perspektivnega plana. V primerjavi s ostalimi panogami gospodarstva vidimo, da je prav v gradbeništvu največje zaostajanje v razvoju produktivnosti. To pomeni, da bo v letu 1960 treba posvetiti vprašanju organizacije dela in uporabi ostalih pripomočkov več pozornosti.

da bi lahko proizvodnost dela v tej panogi hitreje povečevali. Domača podjetja bodo v letu 1960 sposobna povečati proizvodnjo na vrednost ene milijarde 500 milijonov, prav tako zunanja podjetja dosežejo tolikšno proizvodnjo, na ta način se poveča proizvodnja domačih podjetij za 121 %, zunanjih pa za 35 %.

Gradbena obrt, za katero je po smernicah perspektivnega plana predviden hitrejši tempo razvoja, ostaja na istem nivoju, kot v letu 1957. Z

ozirom na to bo temu vprašanju treba posvetiti znatno večjo pozornost. Prav tako bo treba posvetiti več skrbi vprašanju projektiranja. »Projekt Koper« sicer dosega proporce perspektivnega plana in jih tudi preokrožuje, vendar je težnja tega podjetja, da zmanjša svojo dejavnost in predlaga za prihodnje leto, da se njegova dejavnost zmanjša od 51 na 40 milijonov, za kar pa ni utemeljene razloga, ker je čutili veliko pomankanje solidne projektive.

POGOVOR Z VOLIVCI

V zadnjih dneh smo prejeli številna pisma, kjer nas volivci vprašajo o podrobnostih izvajanja Zakona o obdavčenju osebnih dohodkov, ki velja od 1. januarja letos. Ker je v začetku tega meseca izšel tudi poseben Pravilnik za izvajanje omenjenega zakona, ki podrobneje precizira zakonska določila, bomo, vsaj tako upamo, na različna vprašanja lahko dajali točno odgovore. Odgovor bo dal predsednik Občinskega ljudskega odbora v Kopru in član Sveta za družbeni plan in finance Okrajnega ljudskega odbora Koper Miran Bertok.

Na vsa različna vprašanja bom skušal odgovoriti z enotnim odgovorom. Zakon jasno določa, da se od 1. januarja letos obdavči vsi čisti osebni dohodek državljanov, ki presega letno vsoto 500.000 dinarjev. (Čisti dohodek je tisti, ko smo od skupne vsote prejetega denarja že plačali vse redne davke, občinske določen, prispevke iz osebnega dohodka in davek od dohodka avtorskih pravic). Kot osebne dohodke pa zakon določa vse tiste, ki jih kakorkoli pridobimo doma in v tujini: torej dohodke po tarifnih pravilnikih in pravilnikih o premijah in normah, dohodke za službo v upravi in ustanovah, honorarje za pisanje člankov, knjig in podobno; torej sploh vse dohodke, ki jih dobimo za redno in honorarno delo ter druge dejavnosti in dohodke seveda, ki so zavezani odmerjeni dohodni, to je dohodke od kmetijstva, obrti samostojnih poklicev in premoženja. Če pa imamo samo take dohodke, od katerih se plača dohod-

nina, ti niso zavezani omenjenemu davku.

Mnogi so postavili tudi vprašanje, če sem šteje tudi vrednost dobitkov na raznih loterijah, nagradnih natečajih in podobno. V sekretariatu za finance Zveznega izvršnega sveta tolnačijo, da se obdavči tudi vrednost takih dobitkov.

V skupno vsoto čistih osebnih dohodkov pa ne štejejo prejemki, ki jih upravičenci prejmejo iz naslova Partizanske spomenice, Ordene narodnega heroja ali drugih ordenov, prav tako pa tudi ne otroški dodatki. Da nam bo stvar bolj jasna, naredimo majhen račun: davek bodo plačali vsi tisti, katerih osebni čisti dohodek presega mesečno 41.670 dinarjev. Obdavčitev velja torej za dohodke posameznikov, ne pa za dohodke vseh članov družine skupaj.

Stopnja obdavčenja je seveda progresivna in se bo računala po dveh lestevicah. Podrobnosti na tem mestu ne morem navajati, ker bi nam to vzelo preveč časa.

Posebej pa naj opozorim, da moramo osebne čiste dohodke za letošnji prijaviti tistim občinam, upravam za dohodke, kjer stanujemo, do konca januarja 1960. V prijavi moramo točno navesti naslednje vsote:

1. višino odmerjene dohodnine,
2. prispevke iz osebnega dohodka in
3. dohodke od avtorskih pravic. Odmerjene davke pa bomo morali plačati do konca februarja 1960. Kdor tega ne bo storil, bo moral plačati obutno kazen: petkratni oziroma trikratni znesek davka.

Naj vas, cenjeni bralci, opozorim še na nekaj: večina davčnih zavezancev ni vodila letos posebne evidence svojih dohodkov. Zato bo treba to narediti za nazaj. V prihodnje pa se bomo za evidenco lahko poslužili dveh načinov: ali odpremo v najbližji banki svoj žiro račun, kamor se bodo stekali vsi naši dohodki in bo potem izpisek banke ob koncu leta služil kot dokaz vseh prejemkov skozi leto in seveda tudi kot davčna prijava, ali pa bomo svoje dohodke evidencialni v posebni davčni knjižici, ki jo lahko kupimo v knjižarnah.

Seveda pa je povsem razumljivo, da tisti, katerih osebni čisti dohodki ne presegajo maksimuma 500.000 din, dohodkov za letošnje leto ne bodo prijavljali.

In še to: tisti, ki imajo iz delovnega razmerja večje dohodke, kot 500.000 dinarjev letno, bodo sicer plačali davek, toda to vsoto jim bo nadoknadilo podjetje oziroma ustanova ali zavod, kjer so v rednem delovnem odnosu.

Nabavka

NOVI KMETIJSKI KOMBINAT V SKOPLJU bo imel klavnico s hladilnico, mlekarno, tovarno konserve »Vardar« in bo združil tudi sedanja kmetijska posvetstva »Ostrvo«, »Rokomilja« in »Skopsko polje« v veliko kmetijsko gospodarsko organizacijo.

PRVA JUGOSLOVANSKA TOVARNA ELEKTRONIK, ki je v Nišu, je te dni že začela s poskusnim obratovanjem. Do konca leta bo izdelala 80 tisoč elektronov dveh vrst, prihodnje leto pa bo njena proizvodnja dosegla 1 milijon in pol elektronov. Predvideno je, da bo ta tovarna leta 1963 začela izdelovati tudi elektrone za televizijske sprejemnike.

11 TISOČ TON JUŽNEGA SADJA bomo uvozili do konca leta. Največ bo pomaranč, mandarin in limon.

O LETOŠNJI REKORDNI TURISTIČNI SEZONI

Najnovejši podatki

Odsek za statistiko in plan pri ObLO Piran je te dni objavil najnovejši podatke o poteku letošnje turistične sezone v piranski občini. V prvih desetih mesecih, torej od 1. januarja do 31. oktobra letos, je bilo v hotelih, počitniških domovih in zasebnih sobah Pirana, Portoroča, Pijesa, Lucije, Seče, Strunjana in drugih letovskih krajev te občine skupno 60.529 gostov, ki so skupno prenočevali na tleh piranske občine 405.057 krat. To je 38 % več gostov kot lanske leto in 49 % več nočitev kot lani v istem obdobju.

Med omenjenimi gosti je bilo približno tretjina inozemskih, namreč 20.091, kar je 34 % več kot lani v istem razdobju. Inozemskih nočitev pa je bilo 140.361, kar je 28 % več kot lani. Zaradi vsega tega se je dolžina bivanja podaljšala od lanskega 6,84 dneva na letošnjih 7,39 dneva povprečno.

V hotelih je bilo letos 26.494 gostov, ki so dali 135.336 nočitev, v zasebnih sobah je bilo 7.610 gostov, ki so dali skupno preko 60.000 nočitev, ostali gostje pa so prenočevali v počitniških

domovih in kolonijah. Hoteli so imeli v glavnem samo inozemske goste, saj je bilo od 135.336 nočitev kar 118.597 nočitev inozemskih gostov. JUL

—O—

NOVI PREDSEDNIK OLO REKA

Za novega predsednika Okrajnega ljudskega odbora Reka je bil te dni izvoljen Franjo Šrola, ker bo dosedanjí predsednik okraja Edo Jardaš prevzel posle predsednika Zveze gostinskih zbornic Jugoslavije.

METEOROLOG-AMATER BORIS KOLJČIČKI NAPOVEDUJE

Snežilo bo!

Letos bo bolj ostra zima, kot je bila lani — V prihodnjih dneh bo zapadel sneg

Se dober mesec dni in nastopila bo zima, obdobje leta, ki ga nekateri pričakujejo z veseljem, drugi pa z zaskrbljenostjo. Znaní meteorolog-amater Boris Koljčički iz Beograda pa je za bralce Slovenskega Jadrana dal našemu sodelavcu nekaj zanimivih odgovorov na vprašanje, ki vsakogar zanima: Kakšna bo letošnja zima?

Trenutno sneži na Skandinavskem polotoku in v severnih predelih Sovjetske zveze. V Ukrajini ter srednji in vzhodni Evropi prevladuje dež,

medtem ko je zahodni del našega kontinenta zavrt v meglo.

Letošnji november je za meteorologa zanimiv predvsem zato, ker prevladujejo vdori hladnega zraka. Posledica tega je, da je v prvi polovici tega meseca po vsej Jugoslaviji deževalo, v drugi polovici, ali bolje rečeno, zadnjih deset dni novembra, pa bo snežilo. Prava zima se bo verjetno začela okrog 17. decembra, ko bo temperatura zraka močno padla. Prihodnji mesec bo dosti snega in z njim bomo pričakali Novo leto skoraj po vsej državi.

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Zunanja trgovina z Italijo ugodno napreduje

V zunanjetrgovinski zamenjavi z našo državo zavzema Italija prvo mesto. Samo v prvih osmih mesecih letošnjega leta smo uvozili iz Italije blaga v vrednosti skoraj 40 milijonov dolarjev, to je toliko, kolikor je znašal uvoz iz Italije v vsem letu 1955. Ustrezno z vrednostjo uvoženega blaga se giblje tudi vrednost blaga, ki smo ga v istem časovnem razdobju izvozili v Italijo; dosegel je vrednost izvoza iz leta 1955, to je nekaj več kot 37,5 milijonov dolarjev. Ob tej priložnosti naj omenimo, da je znašala vrednost uvoza iz Italije v lanskem letu 67,5 milijonov dolarjev, vrednost izvoza pa 54 milijonov dolarjev. Značilnost trgovinske zamenjave v letošnjem letu z Italijo je v tem, da se je močno znižal naš zunanjetrgovinski deficit s to državo, saj znaša za prvih osem mesecev le nekaj več kot 2 milijona dolarjev, medtem ko je dosegel prlmanjkljaj v prejšnjih letih celo vrednost 25 milijonov dolarjev.

Kakor je znano, se obe državi močno trudita, da bi se stanje na tem področju še izboljšalo. Obe strani sta ugovorili, da bi se stanje na tem področju še izboljšalo. Obe strani sta ugovorili, da

je na tem področju še veliko neizkoriščenih možnosti. Naj omenimo le posebne sporazume o investicijski opreml, ki bi jo naša država nabavila v Italiji. Prvi tak sporazum je bil sklenjen leta 1957, ko je Jugoslavija naročila v Italiji za 25 milijonov dolarjev investicijske opreme, predvsem ladijske motorje, lokomotive, avtobuse, dvigala itd. Sporazum je bil izpolnjen v celoti in še pred dogovorjenim rokom.

Uspeh prvega sporazuma je privedel letos v juliju do podpisa drugega podobnega v vrednosti 50 milijonov dolarjev. Temu sporazumu pripisujejo poseben pomen, ker gre za nabave, ki bodo omogočile široko udeležbo italijanske industrije pri realizaciji velikih investicijskih del v naši državi. Ta industrija bo tako deloma nadomeščala tisto, kar smo doslej s težavo nabavljali v tujini, zlasti v Zahodni Nemčiji.

V sodelovanju z našo industrijo nam bo italijanska industrija nabavila opremo za štiri tovarne sladkornja, na podlagi tega sporazuma bomo rekonstruirali in modernizirali štiri tovarne mila, med njimi tudi tovarno »Zlatorske« v Mariboru in drugo. Na

ša podjetja, ki hočejo nabavljati opremo iz sredstev tega sporazuma, morajo dokazati predvsem to, da bodo z novimi sredstvi vplivala na zmanjšanje uvoza ali na povečanje domačega izvoza. V tem smislu morajo predložiti tudi investicijske elaborate.

Kot značilnost naj omenimo še tesno sodelovanje naše industrije z italijansko tudi na drugih področjih. Doslej smo odkupili od italijanske industrije 25 licenc, kar predstavlja za našo industrijo znatne olajšave, čeprav so mnjenja o odkupovanju licenc zelo različna.

Vodilno mesto Italije v naši zunanjetrgovinski zamenjavi je posebej poudarjeno še z raznimi obmejnimi sporazumi, kar ugodno vpliva tudi na izboljšanje političnih odnosov. Moramo reči, da so naši odnosi s sosednjimi državami najboljši z Italijo in da se iz dneva v dan tudi boljšajo. Z dobro voljo bo moč odstraniti še zadnje ovire, zlasti v zvezi z našo manjšino v Italiji, ko bodo uresničene tiste pravice, ki so ji priznane s pogodbi. Po tem bomo lahko rekli, da med obema državama ni več spornih vprašanj. -dt-

Kmečki praznik v Šmarjah

V nedeljo so prebivalci Šmarj pri Kopru in številnih drugih zaselkov na območju šmarske kmetijske zadruge zaključili letošnji Kmečki praznik. To enotedensko proslavljanje je letos organizirala zadruga ob sodelovanju Kmetijskega posestva Brič-Puče in šmarske Svobode ter ob vsestranski pomoči OZZ in ZPZ Koper. Najbolj značilna za to praznovanje v tednu od 8. do 15. novembra je bila kmetijsko-gospodarska razstava. Ne le po pestrosti in raznolikosti razstavljenih pridelkov, množičnem sodelovanju zadržnikov, kmetijskega posestva Brič-Puče in Semenarne ZPZ Koper, pač pa tudi po izredno nazornem prikazu vsega, kar je bilo bistveno za življenje in delo domačinov v zadnjih dveh desetletjih, je bila ta razstava med doslej najbolj uspešni v okraju.

Ob zaključku tega praznika so organizatorji razstave podelili nagrade in posebna priznanja najboljšim razstavljavcem. Med drugim je strokovna komisija izročila lične diplome vinogradnikom za najboljša razstavljená bela in črna vina, predvsem za malvazijo in refošk, medtem ko so dobili zlate medalje vinogradniki: Emil Markežič, Jože Bonaca, Jože Brec, Mihael Deluka, Jože Prihač, Matija Debernard, Emil Bandel in Jože Zupančič. Kmetijsko posestvo Brič-Puče pa je na tej razstavi prejelo dve zlati medalji za malvazijo in tokaj, a na razstavi v Ravnu, ki jo je te dni pripravila KZ Lucija, še tri zlate medalje za burgundec, merlot in refošk. A. B.

Nove revije

PROTEUS ŠTEV. 2

Iz vsebine:

Clanki: — Leopold Zor: Zivalstvo otočja Galapagos; Jovan Hadži: Iz življenja rib pljučaric; Pavel Kunaver: Prepadi Ziglavica; Franc Sušnik: Jesenske barve. — Odmevi — L. Cermelj: Sovjetska vesoljska raketa pristala na Luni; L. Cermelj: Sovjetska avtomatska medplanetna postaja; Pavel Kunaver: Maksimum sončne aktivnosti. — Drobne vesti: L. Cermelj: Luna in umetni sateliti kot radijske relejne postaje in Umetni sateliti z lopatistim; K. J. — Za bistre glave — Prejete knjige.

V Divači s skupnimi močmi

Divaška kino dvorana je, čeprav je šele nekaj let, odkar je bila zgrajena, pravi kup nesreče. V ilustracijo samo dejstvo, da je v kabini že štiri leta montiran kinoprojektor, ki doslej še ni stekel. Po nekaterih preureditvah leta 1956 bi morala biti dvorana izročena svojemu namenu, pa je

pristojna republiška komisija dala svoj veto.

Vsega je kriva konstrukcija stropa, ki ne ustreza tehničnim predpisom. Že bivši ObLO Divača je naročil načrt za predelavo stropa in za ureditev še nekaterih pritlikin-sanitarij, itd. Vendar je predračun pokazal, da bi bilo za investicijo potrebnih okrog 5 milijonov dinarjev. Taka vsota je vsem vzela sapo, vendar ni kazalo obupati. Nasprotno. Če naj bi se vprašanje, ki je za kulturno in sploh družbeno življenje mestnega naselja odločilnega pomena, prejel ali slej zadovoljivo rešilo, je bilo treba začeti z zbiranjem materiala in denarja. Tudi šlo je počasi. In kdo ve, koliko časa bi še bilo treba zbirati dinar na dinar, da se ni sam strop naveličal in se nevarno upognil. Zdaj gre torej zares. Če se bo strop sesul, bo škoda nedvomno še večja.

Da bi pospešili rešitev mučnega problema, so se 12. 1. m. sestali zastopniki ObLO ter lokalnih podjetij, društev in zavodov ter sklenili, da združijo in zberejo potrebna sredstva. Tako bodo prispevali: ObLO Sežana 500 tisoč, Elektroprenos 300, Kurilnica 300, PUP 50, Risnik 50, Buffet 20, Mizarstvo podjetje 100, TVD "Partizan" 750, DPD Svoboda 580, Sindikalna podružnica kurilnice 20, Sindikalna podružnica železniške postaje 20, itd. V akcijo bodo pritegnili še druga podjetja, vsi uslužbenci in delavci v Divači pa bodo prispevali polovico enodnevne plače. Razen denarja bodo nekatera podjetja prispevala še delovno silo.

»SLOVENSKI JADRAN«
v vsako hišo
Slovenskega Primorja

V Štanjelu je pridna mladina

Sekretariat aktiv LMS v Štanjelu ni bil prav nič v zadregi, ko je na nedavnem volilnem sestanku podal poročilo o delu aktiv od lanske do letošnje jeseni.

Sestanki sekretariata sicer niso bili pogosti — vseh je bilo pet, toda obravnavana je bila vsa problematika

GORJANSKO

Na volilnem sestanku se je aktiv LMS v Gorjanskem pogovoril o dosedanjem in sprejel več sklepov za bodoče delo. Volitev v nov odbor se je udeležilo 14 mladincev. Za predsednika novega odbora je bil izvoljen Ladi Colja, za tajnika Aldo Petelin, za blagajnika pa Mirka Strekelj. Pred kratkim se je v mladinsko organizacijo vpisalo pet novih članov.

IZ DELA MLADINE V HRPELJAH

Obeti svetle bodočnosti

Kljub nekaterim težavam, ki se pojavljajo na polju gospodarskega in kulturnega razvoja v tem pasivnem delu koprškega okraja, je vendar razveseljivo dejstvo, da si mladi rod teh krajev pogumno utira pot v lepšo bodočnost. To dokazujejo vsebniki bogate konference, na katerih mladina hrpeljske občine te dni razpravlja o opravljenem delu in si postavlja nove naloge.

Na območju občine Hrpelje, ki šteje nekaj nad 8 tisoč prebivalcev v 34 raztresenih vaseh, je trenutno 18 mladinskih osnovnih organizacij. Med najbolj delavnimi so pregarska, podgajnska in hrpeljska.

V Pregarjih je mladina v preteklem razdobju naštevala in uprizarila tri igre, organizirala uspešni gospodinski tečaj, na katerem smo že poročali, ustanovila pevski zbor in organ zira-

Z odkritja spomenika padlim v NOB v Košani minulo nedeljo: predsednik Okrajnega odbora Zveze borcev Koper Tone Ukmar se pozdravlja pred novim spomenikom s predsednikom občinskega odbora Zveze borcev Postojna Janezom Kranjcem

Pisma uredništvu Zakaj brez nas?

Koprška občina je sorazmerno velika. V njen sestav spadamo tudi mi prebivalci območja krajevnega urada Gradin in smo, čeprav najbolj oddaljeni od mesta Kopra, gospodarsko in kulturno vezani nanj.

S Koprmo nas povezuje edino prometno sredstvo — avtobus, ki odpelje iz vasi Brezovice ob 5.30 in se vrne v Brezovice ob 20.00 uri. Vas Brezovice je torej naša centralna postaja, kjer se navsezgodaj zbiramo prebivalci iz sedmih vasi (Klun, Tuniži, Reparec, Prepara, Abitanti, Hrvoji itd.), ko smo namenjeni v Koper.

Naj pripomnimo, da so nekateri navedeni zaselki oddaljeni od avtobusne postaje nič manj kot 6 km blatne poti, ki jo moramo prepešati, preden se vsedemo v

Brestovica pri Komnu

Mladinski aktiv v Brestovici na poljujem Krasu se je v poslednjem času povečal za 8 novih članov, v nov odbor organizacije pa so bili izvoljeni Ada Semolič, Elda Kocjančič in Milena Zabrej, medtem ko so za delegatke v občinsko konferenco LMS, ki bo v Sežani, izbrali Marijo Peric in Vera Kačič.

Očitki v Povirju

Aktiv LMS je bil ustanovljen v novembru 1958. Prvo njegovo uspešno delo je bila proslava 29. novembra, nato igra »Čevljar« za Novo leto ter proslava 8. marca.

Zatem so v dvorano pripeljali neke pakete in dvorana se je spremenila v skladišče. Občubili so, da bodo paketi tam samo kaka dva meseca. Ta doba pa je že zdavnaj minila in ni se kaže, da bi dvorano »praznili«. Tako smo ostali brez zadnjega prostora, kjer smo se lahko sestajali, čeprav smo tudi za dvorano morali vedno prositi ključ. Komentar ni potreben in zadeva terja razmišljanje.

avtobus. Jasno je, da moramo, če hočemo priti v Koper, vstajati najpozneje ob treh. Sicer smo kmečki ljudje, ki smo vajeni trdega dela, in to niti ni najhuje. Res pa je, da so tisti, ki so zdaj spremenili urnik za avtobusno progo Brezovice—Koper, premalo seznanjeni z našim življenjem.

Novi vozni red (odhod iz Brezovice ob 4.35), ki je stopil v veljavo 16. novembra 1959, nam omogoča, da bomo po naših vaseh izganjali nočne strahove, ko se bodo drugi v postelji šele prvi obrnili.

Ni dvoma, da ne bi bili močno prizadeti zaradi tako nesmiselnega postopka z nami, vendar smatramo, da se bo zadeva dala zadovoljivo rešiti. S tem apeliramo na pristojne organe, naj bi zadevo proučili in uredili, da bo prav tudi za nas.

Prizadeto prebivalstvo
KLO — Gradin

Tovariš urednik!

Med obema vojnama so Italijani v naših krajih slovenska imena in priimke dosledno romanizirali in jih tako spakedrane in potujčene zapisali v matične knjige. To je bilo tedaj običajno, žalostno pa je, da še vedno nismo izbrisali — vsaj posvemo ne — teh sledov narodnostnega zatiranja. Naj navedemo za ilustracijo primer mladincev, ki pa ni osamljen:

Rodil se je v času pred kapitulacijo Italije. Starši so hoteli, da bi mu bilo ime Drago. Ko so ga hoteli vpisati v matično knjigo, je matičar, ki je vedel kaj mu velja dolžnost, zapisal — Aliani Carlo, namesto Aljančič Drago. Po vojni so matičarji romanizirana imena in priimke jeli nekako popravičiti. Ko je začel Drago hoditi v šolo, je moral priložiti tudi rojstni list. Dasiiravno je pisalo v matični knjigi »Aliani Carlo«, je napisal matičar na rojstni list »Aljančič Drago«. S tem imenom so ga poznali posod.

Ko je toliko odrasel, da bi moral imeti osebno izkaznico, je šel spet na matični urad in opazil srednjo pot, ki so jo ubrali današnji matičarji. Priimek »Aliani« so tudi tokrat spremenili v »Aljančič«, toda imena »Carlo« ni bilo moč spremeniti drugače, kakor da je nastal iz njega »Karel«. In tedaj se je začelo... Tu je pisalo Drago, tam Karel. Iz te zmešnjave so nastali nesporazumi in nerazumevanja. Nekdo se je znašel in napisal Karel-Drago. Vsi pa ne delajo tako.

To je bil le eden izmed mnogih primerov. Vprašanje se ponuja kar samo ob sebi. Čemu ne spremenijo matičarji potujčenih imen v lepa slovenska imena in zakaj se zatekajo h kompromisnim skromankam, ki niso niti slovenske niti italijanske? Če preverjajo priimke, čemu ne bi prevajali še imena?

Nemara se zdi komu ta stvar malenkostna, toda čemu povzročati nerazumevanja, ko jih je moč odpraviti s trohico razumevanja matičarjev.

Drago Kocjančič
dijak

KOPER 205: Minuli teden so se v Kopru sestali predsedniki občinskih ljudskih odborov in upravniki kmetijskih posestev obalnih občin. Razpravljali so o bližnji ustanovitvi kmetijskega kombinata, v katerega bi bila vključena kmetijska posestva Skočjan, Ankaran, Črni kal, Brič-Pučec, Seča in kmetijska zadruga v Izoli. Pripravljalni odbor za izvedbo tega načrta bo vodil direktor Zaroda za pospeševanje kmetijstva inž. Franček Pajenk.

IZOLA 41-39: Aktiv prosvetnih in kulturnih delavcev v Izoli je na svojem drugem sestanku razpravljal o ideološki vzgoji svojih članov ter je sklenil ustanoviti marksistični krožek prosvetnih delavcev. V tem krožku bodo razpravljali o ideološki vzgoji šolske mladine.

SEŽANA 3: V nedeljo je bil v Sežani roditeljski sestanek z izredno številno udeležbo staršev šoloobveznih otrok. Tovarišica Sonja Bregant je na tem sestanku govorila o nekaterih vprašanjih vzgoje otrok doma, ki so tesno povezani z vzgojiteljskim delom učiteljev. Po njenem predavanju je upravitelj sežanske šole Karel Medja seznanil starše z novim načinom redovanja v prihih štirih razredih ter z dosedanjimi uspehi učencev. Najboljši je osmi razred, saj je dobilo na letošnji prvi redovalni konferenci 63,5 odstotka učencev dobre reče.

KOMEN 1: Roditeljski sestanek je bil minulo nedeljo tudi v Svetem. Predsednik šolskega odbora osnovne šole Komen tovariš Zvoček je seznanil več kot sto staršev o prizadevanjih šolskega odbora za izvajanje šolske reforme, medtem ko je upravitelj šole Mirko Duje odgovoril o nekaterih vprašanjih dela učiteljev. Podrobno so razpravljali tudi o pomanjkanju prostorov za šolske delavnice in o usmerjanju otrok v razne poklice. Starši so na tem sestanku sklenili, da bodo prispevali po 200 dinarjev za vzdrževanje mlečne kuhinje.

ILIRSKA BISTRICA 78: Na nedavnem sestanku predsednikov krajevnih odborov ter osnovnih organizacij SZDL s področja ilirsko-bistriške občine so razpravljali o delu krajevnih odborov, o sodelovanju kmetorolcev s kmetijskimi zadrugami, o poslovanju upravnih organov občine in o raznih komunalnih vprašanjih. Udeleženci posvetovanja so ugotovili, da so prebivalci te občine letos opravili že vrsto prostovoljnih del pri ureditvi komunalnih naprav in je njihova vrednost ocenjena na več kot osem milijonov dinarjev. V občini Ilirska Bistrica bodo v začetku decembra zbori volivcev.

ILIRSKA BISTRICA 61: S svojim delom je te dni zaključila posebna občinska komisija, ki je preverjala zemljišča in zgradbe na Turnu. Turn je bil doslej pod upravo Kmetijskega posestva Ravne in ker se bo to posestvo priključilo k farmi kokoši v Neverkah, bo Turn prevzela KZ Prem. V obratu Turn bo zadržna ekonomija in vzrejni center goveje živine.

Kaj pravi drugod...

DOLENJSKI LIST

OTROŠKI VRTEC V ČRNOMLJU

Za Dedka Mrza letos je DPM Črnomelj poklonilo celotnemu otroški vrtcu. To je prvi in v naši republici edinstven primer, da je kako društvo uredilo prostore otroškega vrta. Za nabiralno akcijo, s podporo občine in družbenih organizacij so zbrali 1 milijon 200 tisoč dinarjev ter uredili in opremlili prostore, v katerih otroški vrtci zdaj posluje. Vrtci lahko sprejmejo 20 otrok, zaenkrat pa skrbita vzgojiteljica in negovalka. Otroci dobivajo dopolnilno toploto malice.

TRGATEV JE KONČANA

Na Vinogradniškem gospodarstvu v Gornji Radgoni so pred dnevi končali trgatve. Najvišji pridelek so zabeležili na Poljanah in Jančevem vrhu. V povprečju pridelek letos ni najvišji, česar pa je kriva zelo neugodna letina. Vinograde so že od evetnja napadale razne bolezni, pozneje pa je vinograde še precej poškodovala toča. Čeprav je pridelek precej nizak, saj so natrgali le za 25 vagonov vina, je vendar kvaliteta zelo dobra. V kvaliteto so vse sorte, razen laškega rizlinga in šipona, na precej visoki stopnji. Najvišji odstotek sladkorja je bil dosežen pri tramincu, in sicer 28 sladkornih stopenj. Celoten letošnji pridelek vina so vkletili.

Vinogradniško gospodarstvo bo začelo verjetno še čez mesec dni s proizvodnjo šampanjca. Začetna zmogljivost obrata je 10 vagonov letno.

KORISTNA POBUDA

Podjetje »Elektro-Gorica« se je v petek, 6. novembra, predstavilo na Celju s kratkometražnim filmom o elektriki. Film je vzbudil posebno zanimanje pri gospodinjstvih in mladini. Posebno važno pa je to, da so prebivalci po filmu spoznali tudi, kje jim pri uporabi električne energije preti nevarnost in da se bodo znali čuvati nesreč.

SNEG PO VSEJ GORENJSKI

Letošnji zgodnji sneg, ki je zlasti v sredo naletal ves dan v debelih kosmih, je prekril predvsem severni del Gorenjske z debelo odejo. Po podatkih, ki smo jih prejeli od TNZ Kranj in okrajne pošte, je sneg prekril telefonske zveze z zgornjesavsko dolino, z Jezerjskim in bohinjskim kotom ter Zelezniki. Ker je snežna odeja debela v nekaterih krajih od 30 centimetrov do pol metra, je prišlo do znatnih motenj v cestnem prometu. Sneg je povzročil tudi nekaj prometnih nesreč.

DA BODO STRANKE HITREJE POSTREŽENE

Doslej je bila postrežba strank v celjskih trgovinah dokaj zamudna, saj so stranke večkrat izgubljale čas, ko jim je prodajalec sproti zavijal kupljeno blago.

Kljub temu, da bo v Celju že ta mesec začela poslovati samopostrežna trgovina, je svet za blagovni promet pri celjski občini priporočil tudi vsem drugim trgovinam z mešanim blagom, da čimprej organizirajo prodajo embalažiranega blaga. Tako se bodo ob dobri organizaciji, embalažiranja poslovnih stroškov in trgovini zmanjšali, stranka bo hitro postrežena in marsikateri občitek na račun slabe postrežbe bo odlej odpadel.

GOSTOVANJE SNG IZ TRSTA V KOPRU, PIRANU IN IZOLI — ZAČETEK ZIMSKE SEZONE
PRIMORSKIH PRIREDITEV

MODERNIZIRANI PEKEL

Ob svojem prvem gostovanju v letošnji sezoni nam je gledališki ansambel SNG iz Trsta predstavil odsko fantazijo v dveh dejanjih tržaškega dramatika Josipa Tavčarja PEKEL JE Vendar PEKEL. To je delo, ki je doživelo v pretekli sezoni v Trstu krstno izvedbo in pozneje številne uprizoritve v neposredni tržaški okolici, na turnejah po Sloveniji in v večjih jugoslovanskih središčih. Prav s tem delom se je SNG iz Trsta udeležila, in to prvič, našega znanega vsakoletnega gledališkega festivala Sterijino pozorje v Novem Sadu in tam vzbudilo zanimanje za Tavčarjevo fantazijo ter želo priznanje za dobro uprizoritev. Velja še omeniti, da so pobrali Tržačani na Sterijinem pozorju z uprizoritvijo Tavčarjevega Pekla dve prvi nagradi: Joško Lukeš za glavno vlogo Jurija Mačka in Jože Cesar za scenografsko zasnovano. To je v jugoslovanskem merilu vsekakor lep uspeh.

Tavčarjeva fantazija »Pekel je vendar peklen« je prav gotovo zelo zanimivo odsko delo, še prav posebno v primerjavi z našimi domačimi odskimi stvaritvami. Podnaslov »fantazija« je dovolil avtorju, da je sprostil svojo domišljijo in je nevezano na čas in kraj dogajanja izpovedal svoje nazore o življenjskih resnicah, svoje gledanje na našo atomsko dobo in njenega človeka, ki se nenehno peha za tehničnimi dosežki in materialnimi dobrinami, svojo utopično predstavo bodočih svetov v vesolju. Svoje filozofske sentence in probleme, ki jih navadno ne nakazuje in ne rešuje, zastavlja in obravnava Tavčar v peklu, da bi podčrtal fantazijsko obliko. Seveda to ni več peklen, kot si ga je preprosto predstavil religiozni srednjeveški človek, pač pa dognana oblika tehničnega napredka in materialnih dobrin, kar je ubilo v človeku vse moralne in etične vrednote. Človek sicer ne pozna več pomanjkanja, trpljenja, boleznih ali odpovedi, toda prav tako ne ve več, kaj je lepota, ljubezen, delo in stremiljenje za bolj-

šim. Postal je brezčuten stroj, kot so genialni tehnični izumi, ki ga obdajajo.

S temi vprašanji je vnesel Tavčar v slovensko dramatik problem, ki so aktualni domala po vsem svetu in mučijo številne ljudi, posebno v tehnično razvitih deželah z visokim življenjskim standardom. Svoje zamisli je oblikoval avtor po načelih sodobne zahodnoevropske dramatike (pri čemer so ga odlično podprli režiser Jože Babič, scenograf Jože Cesar in avtor scene glasbe Pavle Merkuš), vnesel pa je v svoje delo tudi duha in miselnost zahodnega sveta. S tem je svoje delo vendarle tudi lokaliziral, in sicer v Trst, stično točko slovenske besede in zahodnjakega gledanja. Razlika med Tavčarjevo odsko fantazijo in drugimi slovenskimi oziroma jugoslovanskimi odskimi stvaritvami ne pomeni torej kljub sodobnim prijemom nekaj bistveno novega v oblikovnem smislu, ampak je glavna razlika v načinu miselnosti, v nekakem, skoraj bi lahko rekli, svetobolju in nostalgiji za starimi časi. Toda kolo časa, zgodovine in napredka se vrti naprej in rešitev še tako težkih in zapletenih vprašanj, ki jih neogibno prinaša razvoj, ni nikoli v povratku na stare. Tavčarjeva vizija bodočnosti po pravici muči marsikoga v svetu, nam pa je vendarle vse to še nekoliko odmaknjeno, ker še nismo tako zmehčani in ne vrednotimo človeka le po njegovih poslovnih uspehih, avtomobilu in televizorju. Pri nas še z veseljem sledimo razvoju in se veselimo vsakega napredka, si želimo stvari, ki človeku lajšajo in lepšajo življenje. Predvsem nam je tuje vsako hrepenenje po starih časih in vrednotah pred vsem in nad vsem človeka in njegove osebne kvalitete. In morda zato še bolj razumemo avtorja in njegov resni opomin, kam bo pripeljala človeka mehanizacija in bleščajoči tehnični napredek, če ne bo znal ohraniti tudi svojih moralnih in etičnih prvin.

Tržaški gledališki ansambel že to-

liko poznamo, da od njega ne moremo pričakovati slabe uprizoritve. Zelo pohvalno pa je, da se s se prav posebno ljubeznijo in zavzetostjo lotevajo domačih tekstov. To so znova dokazali pri Tavčarjevem Peklu.

Glavno vlogo je igral Joško Lukeš, za katerega smo že uvodoma omenili, da so ga prav za ta lik uvrstili med najboljše jugoslovanske realizatorje igralskih vlog. Glavna njegova igralka je bila Stefka Dročeva, ki je s svojimi priznanimi igralskimi kvalitetami poustvarila prepričljiv ženski lik. V manjših vlogah so nastopali še Stane Raztresen, Miha Baloh, Mira Sardočeva in Bogdana Bratuževa; z resno igralsko prizadevnostjo in prepričljivim uspehom so dopolnili Tavčarjevo fantazijsko vizijo.

— al

Prizor iz Tavčarjeve drame »Pekel je vendar peklen« v izvedbi SNG Trst

IZ ŽIVLJENJA IN DELA NA KOPRSKEM UČITELJSČU

Kovačnica novih učiteljev

Razumevanje in sodelovanje profesorjev in dijakov na Učiteljskem je razveseljivo dejstvo. Tu ne vidimo formalnosti, ne opazimo strahu ali vzemirjenosti učencev, pač pa se povsod kažejo čvrsti tovariški odnosi, kakršni vladajo med starši in otroki v dobri družini. Vsakdo opravlja svoje delo, ker mora tako biti, ker je tako navada. Dnevni red življenja je poudoben življenju disciplinirane delavnice ali kovačnice, kjer vsakdo izvršuje svoje dolžnosti. Problem discipline sploh ne pride na dnevni red. Saj tudi ne more priti, ker so dijaki tako zaposleni, da si ne utegnejo privoščiti študentskih malopridnosti. Vsak trenutek je dragocen. Vsaka ura mine plodno. Odmori so resno razvedrilo, kratke odhiti.

Priznati je treba, da je naša mladina resna, delovna in poštenovalna. Ne boji se življenja, pač pa z veseljem premaguje vsakdanje težave, ki jih pozna samo tisti, ki jo spreminja na dolgi poti do cilja.

Predvsem imajo težave naši najmlajši dijaki, ki so prvič od doma, ki še čutijo domotostje, ki so se ne nadoma znašli v novem okolju. Dolžnost vzgojiteljev je, da te svoje dijake razumejo, da jim pomagajo, ker prav vsi pravijo, da imajo veliko veselje do učiteljskega poklica.

Razveseljivo dejstvo je tudi, da imamo letos med novimi dijaki precej moških. Dekleta so kar vesela, da niso več tako sama kot prejšnja leta. Zanimiva je tudi ugotovitev, da sedijo fantje skupaj in v zadnjih klopih. Kavalirstvo vsekakor zahteva, da imajo dekleta prednje sedee, demokratična dekleta pa trdijo, da smo danes vsi enaki in da bi fantje lahko tudi sedeli spredaj.

Solski uspehi ob prvi konferenci so bili v višjih razredih dobri, nekoliko slabši v nižjih, predvsem v 1. b letniku. Ugotovilo se je, da so v glavnem šibkejši tisti dijaki, ki niso predelali učnega načrta, in to zaradi objektivnih razlogov.

Začetek šole je sovpadel s 40. obletnico SKOJ, ki so jo proslavili zelo

slovesno, s pestrim in vsebinsko bogatim programom.

Mladinska organizacija je že imela svoj občni zbor, na katerem je njen predstnik podal podrobno poročilo o zelo plodnem delu v lanskem letu. Na nove dijake je predvsem vplivalo lepo in živahno poročilo naših brigadirjev-udarnikov. Na tajnih volitvah si je mladina izbrala novo vodstvo, v katero sta bila vključena tudi dva dijaka 1. letnika.

Prav tako je začel z rednim delom naš pevski zbor, ki bo letos močnejši zaradi številnega dotoka novih učencev. Kar veselimo se, da ga bomo kmalu poslušali, saj vemo, da slovi daleč naokoli.

V okviru razrednih skupnosti so dijaki že prevzeli nove naloge za novo leto. Imeli bodo predavanja, razprave in diskusije o ideološko-marxističnih vstojih, o naši zunanji politiki in o družbenem upravljanju. Po številu naročnikov kaže, da naši dijaki zelo radi berejo mladinske knjige in časopise. Zelo radi se tudi udeležujejo v športu in v raznih kulturnih dejavnostih.

Najbolj nas je razveselil roditeljski sestanek, ki je zaradi velikega števila in njihovega zanimanja za lastne otroke kar najlepše uspel. Roditeljski sestanek je bil sklican le za prva dva letnika. Deževalo je, toda starši so prišli prav iz vseh koncev in krajev Primorske. Ne pomniti take udeležbe na drugih šolah, kjer sem učil. Z me med prvo uro pouka so se starši pokazali na soli in čakali, da bi videli še v prvem odmoru svoje otroke. Ko smo jih ob 10.30 povabili v razred, so se nekateri zelo vladno izmikali vabilu, češ da niso še videli svojega sina, svoje hčerke. Uro dolgo jih je zadržal tovariš ravnatelj, ki jim je govoril o vzgoji mladine, o sodelovanju med šolo in starši, o delu na šoli, o predmetniku in težavah, predvsem prvega letnika, o vzvišenem učiteljskem poklicu. Drugo uro so šli starši v razrede, kjer so jih sprejeli in pozdravili razredniki. V kratkem in živahnem razgovoru so se starši najprej seznanili z življenjem in delom

Novo revije

MLADA POTA STEV. 2

Iz vsebine:
Ob 40-letnici ZKJ in SKOJ — Ivan Potrč: Pot od pisatelja, do komuniste; Proza: Peter Kavalar: Mladi borci; Lev Deteja: Ivekovi bogoci; Franc Trampuš: Tovariši; Pesni: — Miroslav Košuta: V žito si se skrila, Nabirala je jagode. Vprašanje: Svetlana Markovič: Sama z vetrom in morjem, Blues, Globoko diha jo jablane; Niko Keč: Jutro v zalivu, Slovo od otroštva; Niko Grafenauer: Balada, Freska, Podoba; Janko Gaber: Večer; Iz sodobne češke književnosti: — Ivan Klima: Povodenj; Karel Plátník: Uradniška pravilnica; Milan Kundera: Prva variacija na smrt, Tretja variacija na smrt; Eduard Petiška: Sonja, Vrnitev k materi; Jiri Sotola: Kamnit polje; Pogledi — Viktor Konjar: Radijska slušna gra — nova književna zvrst; Književnost: Ivo Solar, Viktor Konjar: Nove knjige; Likovna umetnost: — France Zupan: Srednjeveške freske na Slovenskem; Filmska problematika — Vitko Musek: Filmski jezik I; Zapiski s poti — Joži Munihi: Bila sem na Češkem.

DVE STARI, ZNANI POVESTI

Založba Mladinska knjiga v Ljubljani je izdala ponatisa dveh znanih, starih povesti, ki že sto in več let navdušujeta mlade in stare bralce po vsem svetu in v najrazličnejših jezikih. Prvo je napisala Američanka Harriet Beecher-Stowe in ima naslov KOČA STRICA TOMA, drugo pa Švicarka Johanna Spyri z naslovom HEIDI.

»Koča strica Toma« je izdala založnica v prevodu Olge Grahorjeve in v priredbi Kristine Brenkove ter z ilustracijami in v opremi Franceta Slane. Original tega dela je namreč precej obsežno delo, ki ima 65 poglavij in zahteva s svojimi 700 stranmi od mladega bralca precej potrpežljivosti. Zato izdajajo to povest povsod v skrajšani obliki, ki ustreza današnjim zahtevam in okusu. Naša priredba je ohranila zgodbo v originalnem pisateljskem načinu pripovedovanja, prav tako pa njeno osnovno misel in hotenje: ljudje vseh barv in narodnosti so enakovredni in morajo biti polnovredni člani človeške skupnosti. Zgodba se dogaja v ZDA v 19. stoletju, ko je vladal še zakon o suženjstvu. Vemo, da je pozneje državljanska vojna med Severom in Jugom prinesla črnim sužnjem svobodo, toda zdaj se, da korenine sramotnih suženjskih odnosov še niso povsem izumrle, sicer ne bi vedno znova slišali o rasni diskriminaciji, ko temnopolti ljudem odrekajo enake pravice in uveljavitev po osebnih sposobnostih, kot jih imajo belci. Zato toplo in človekoljubno napisana knjiga »Koča strica Toma« še danes ni izgubila aktualnosti in ni zgolj napeto in privlačno zgodovinsko branje.

Tudi povest »Heidi« je nastala iz upora proti nasilju, ko so se proti koncu 19. stoletja v času nemško-francoske vojne zatekli številni begunci v Švico. Knjgo je napisala avtorica v želji, da bi mladim in starim lajšala življenje in zlasti, da bi prikazala otrokom ljudi, kakršni so v resnici — dobri in slabi, pogumni in si-

botni — ne pa po modi tedanjega časa zlagano podobo življenja in idealne junake. Tako je nastala povest o Heidi, deklici z nežno čutečim in dobrim srcem, ki razveseljuje ljudi in živali okoli sebe. Najsrečnejša je Heidi med preprostimi in dobrimi hribovci, v visokih planinah med bleščajočimi travniki in ostrimi skalami in prav nič dobro se ne počuti v meščanskem izobilju, zaprta med zidove tesnih ulic, kjer jo obdajajo neodkritosrčni in sebični mestni ljudje. Knjiga je izšla v prevodu Mete Severjeve in z ilustracijami Rože Piščančeve, opremil pa jo je Tone Znidarsič.

Klubsko življenje naših študentov

Okrog dve sto študentov našega okraja in gostov se je zbralo 10. tega meseca na letno skupščino obeh študentskih klubov, ki sta do sedaj živela v našem okraju. Ena izmed nalog sedanje skupščine je bila tudi ta, da sklepa o združitvi obeh klubov in tako reorganizira dosedanje klubske življenje naših študentov. Skupščina je odobrila združitve in naš okraj bo imel odlej enoten študentski klub.

Ob združitvi sta oba kluba podala obračun dosedanjega dela, ki je bilo raznovrstno in je dokazovalo, da sta tudi doslej oba kluba enotno nastopala pri vseh akcijah v okraju in Ljubljani. Čeprav niso bile izkoriščene vse možnosti, so rezultati taki, da potrjujejo pravilnost klubske organizacije in usmerjajo bodoče delo.

Razen rednega organizacijskega in družabnega življenja, ki sta ga kluba skušala čim bolj razviti v Ljubljani, sta skupno pripravila nekaj uspešnih akcij. V proslavo 40-letnice ZKJ in SKOJ je bil v maju pripravljen partizanski pohod v Erkinje. V avgustu pa je bilo v Ankaranu 10-dnevno taborjenje, združeno s predavanji o okraju in z izleti v važne gospodarske obrate. Obeh akcij se je udeležilo po 36 študentov. Nada-

ljevala se je akcija za pripravo zbornika Ljudje in kraji ob Pivki, ki jo je vodil Postojnski klub. Omeniti moramo še sodelovanje članov obeh klubov pri pevskem zboru primorskih študentov »Vinko Vodopivec«. Nič manj važno ni bilo tudi tesnejše sodelovanje študentske organizacije s predstavniki političnih in oblastvenih organizacij v koprskem okraju. Uspehi in bodoči program terjajo še tesnejše sodelovanje. Diskusija je pokazala, da si obe strani želita tega sodelovanja in da ga bosta skušali čim bolj ustvariti.

Bodoče delo enotnega kluba, ki ga vodi novofzvoljeni 13-članski odbor, mora tesneje povezati študente našega okraja okrog svoje organizacije in hkrati jih seznanjati z vsemi vprašanji našega okraja. Za tak namen bodo služila predavanja in debatni večeri predstavnikov koprskega okraja, krajsi informativni izleti in taborjenja v Ankaranu. Klub bo skušal čim bolj obdelovati ekonomsko socialno problematiko študentov in v tem oziru je važna izjava okrajnih predstavnikov, da bodo odlej dajali okrajne in občinske štipendije samo v soglasju s klubom. Klub bo skušal razviti servis za zaposlitev študentov v počitnicah, ki ima svoj začetek še v letošnjem po-

letju. Poleg ostalih načrtov je zanimiv načrt, da bi tudi v prihodnji pomladi pripravili partizanski pohod, in sicer po Istri.

Takšna so bila le najvažnejša vprašanja za bodoče delo. Ostane še organizacijsko delo kluba, družabnost, ideološko politično delo in — študij kot najresnejši cilj. Vse nazadnje navedeno pa tako sodi med osnovne dejavnosti vsakega kluba in študentov.

Diskusija iz študentskih vrst in okrajnih predstavnikov je podrobneje osvetlila nekatere probleme študentske organizacije in študentskega življenja. Dotaknila se je politične vzgoje, štipendij, kulturnega življenja, taborjenja, zbornika in drugega.

Velika udeležba (skoro tri četrtine študentov našega okraja) in veliko število novincev v študentski organizaciji pričata, da ima klub trdno osnovo v članstvu. Zato bosta morala bodoči program za delo in novi odbor izkoristiti to osnovo za dobre uspehe našega kluba, za njegov uspešen razvoj in za realizacijo vseh namisli.

Skupščina je zaključila svoje delo s prijetnim in razgibanim družabnim večerom, kakršne bo klub redno organiziral, da razgiba družabnost v klubu. M. S.

NOVE knjige

PANČATANTRA

Pančatantra, najpomembnejša knjiga basni v indijskem slovtstvu, prihaja z našo izdajo prvič na slovenski knjižni trg. Pratek je bila knjiga navodil mladim princem in knežjem sinovom o umetnosti vladanja in političnih spretnosti. Kasnejše priredbe tekstov pa so postale že neke vrste šolske knjige za mladino in za ljudstvo. Zato je razumljivo, da so bile starejše obdelave zapisane v duhu makiavelizma, kasnejše predelave pa so bile postavljene na višjo moralno osnovo.

Najstarejšo ohranjeno verzijo je napisal nekako v tretjem stoletju po n. š. brahman Višnu Sarman, verjetno dvorni poet in vzgojnik princev, ki je obnovil učbenik politične modrosti in splošnega razumevanja sveta in življenja. Sedli so številni prepisi in obdelave, za Evropo pa je delo leta 1859 dogodno prevedel v nemščino iz sanskrita Th. Benfey z naslovom »Pančatantra«, pet knjig indijskih basni, pravilne in pripovedke.

Našo izdajo Pančatantra je ilustriral mladi indijski kipar in slikar Rindra Mouzumar, ki je v letih 1937-38 študiral na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, kot štipendist jugoslovanske vlade. Knjigo je prevedel dr. Fran Bradac.

Pavel Vežinov:
SLEDovi OSTANEJO

Povest Pavla Vežinova, čigar pravo ime je Nikola Gugov, »Sledovi ostanjejo« nam pripoveduje o skupini dečkov in deklet Juliji, ki v času poletnih počitnic slučajno odkrijejo skupino nevarnih vohunov in diverzantov. Kljub težavam in napornemu zasledovanju ne odnehajo in pomagajo milici, da jih ujame. Knjiga je napeta in prava kriminalka v dobrem pomenu besede. Knjigo je prevedel Matej Rode, ilustriral jo je Nikola Omersa, izšla pa je pri založbi Mladinska knjiga v knjižnici Sinjega galeba.

Jan Larri:
KARIK IN VALJA

»Nenavadne dogodivščine Karika in Valje« je zanimivo delo, v katerem nam pisatelj zanimivo in napeto pripoveduje o dečku in deklet ter njuni zgodah in nezgodah v svetu žuželk in rastlin. Pisatelj je odlično poznavalec žuželk in rastlin in vsi njegovi podatki o njih so podani z znanstveno natančnostjo, zato lahko rečemo, da je ta knjiga poljudnoznanstveno delo, sretno prepleteno z napeto, fantastično zgodbo. Delo je izšlo v dveh knjigah pri založbi »Mladinska knjiga«, prevedel ga je Matej Rode, ilustriral pa Erven Sajovic.

DESET LET TEKSTILNE TOVARNE AJDOVŠČINA

JUBILEJ V JUBILEJNEM LETU

Pravzaprav ste tisti najzvestejši bralci Slovenskega Jadrana vse od prvih dni že nekako seznanjeni z jubilejntko, o kateri gre beseda: s Tekstilno tovarno v Ajdovščini na Vipavskem. Pred nekako sedmimi leti sem vam jo bil predstavil, ko se je bila komaj postavila na noge, ko je še bila ko neobgleden otroček in se na vso moč skušala obdržati pri življenju.

No, in je mladi kolektiv prebrodil vse začetne težave in se do danes razvil v ugledne tekstilce z velikimi delovnimi izkušnjami in tehničnim poslovnim in proizvodnim ugledom. Kako tudi ne bi saj je Ajdovščina dolga desetletja imela v svojem kraju tekstilno industrijo. Res, da je bolj životarija kot živila, ko so ji še tujci odmerjali zaslužek in kruh, zato pa se je po zadnji vojni v socialističnih pogojih naglo razvila in močno dvignila. Pravkar tovarna v Ajdovščini slavi desetletnico svojega obstoja po vojni — praznovali bodo jutri in pojutrišnjem — ne samo člani delovnega kolektiva, ne samo delovni ljudje ajdovške občine in goriškega okraja — zakaj tovarna je po svojem pomenu in gospodarski moči, po količini in predvsem kakovosti svojih izdelkov že daleč presegla te meje.

Zanimalo me je, koliko in kaj se je spremenilo v teh sedmih letih v tovarni in okoli nje, pa sem stopil pobarat. Direktor

Pavle Kamenšek — na tem mestu je vse od obnove tovarne pred desetimi leti — je rad odgovoril na nekaj skopih vprašanj. Obudila sva spomin na čase pred sedmimi leti, ko je morala tovarna premagovati vrsto težav in primerjala te z današnjimi. Se vedno jih je precej, vendar so zdaj drugačne. Takrat: slabi prostori, razpadlo zidovje, pomanjkanje strojev in še bi se bili stari, rabljeni. Pomanjkanje kvalificirane delovne sile, deloma tudi surovin. Najhujša bolečina je bila barvarna, zaradi katere je bila tovarna odvisna od sorodnih kolektivov po Sloveniji in drugod. In seveda osnovno: pomanjkanje denarja.

Denarja manjka še danes. Toda medtem so se razmere močno spremenile. Veliko denarja je bilo investirano v izgradnjo tovarne, zato ta tudi bogato vrača vložena sredstva. Leta 1949 je znašal njen bruto produkt 2.418.000 dinarjev, medtem ko je znašal v minulem letu že 1.202.030.881 dinarjev, letos pa bo še večji, saj je že v tri četrt leta dosegel skoraj milijardo dinarjev. Temu primeroma je proizvodnja: leta 1949 komaj 112.000 metrov tekstilnega blaga, leta 1958 pa že 4.526.000 metrov, kar bo letos še prekoračeno.

To sta le dva suha podatka, ki s proizvodne plati kažejo razvojno pot tega podjetja. Podatka sta

močno prepričljiva in sama po sebi povesta več, kot bi jaz lahko napisal na nekaj straneh. Bila pa bi preveč enostranska, če bi samo skozi njiju gledali tovarno. Res, da je prvenstvena skrb vsega kolektiva dvig proizvodnje, uvažanje najnaprednejših načel nagrajevanja, utrjevanje gospodarske moči tovarne — vendar pa v njej delajo in živijo ljudje in to je čutili na vsakem koraku. Člani delovnega kolektiva Tekstilne tovarne Ajdovščina dajejo pomemben prispevek kulturnemu življenju celotnega mesta, utrip njihovega dela na tem področju, pa tudi med športniki, med družbeno-političnimi organizacijami in povsod drugod, je čutili do

zadnje hiše, do zadnjega prebivalca naše metropole srednje Primorske.

Ajdovci to vedo in imajo radi svoje tekstilce. Radi jih imajo in jim ob njihovem prazniku želijo iz vsega srca, da bi uresničili vse svoje načrte in razširili in utrdili tovarno do tiste širine, kakor so si jo zamislili. Tej želji in čestitkam ob njihovem jubileju v jubilejnem letu ZKJ, h katerega lepemu praznovanju v Ajdovščini so tekstilci tudi sami veliko prispevali, se pridružujejo vsi delovni ljudje Primorske, saj je tovarna brez dvoma eden izmed njenih najbolj trdnih gospodarskih stebrov.

Rastko Brađaška

Pavle Kamenšek, direktor TT Ajdovščina

Hitrejšje zveze po morju

Prihodnjo pomlad se bomo vozili po našem morju lahko že s hitrostjo 80 km na uro. Delavski svet avtorističnega podjetja »Slavnik« Koper je namreč na svoji seji preteklo soboto dokončno sklenil, da kupi podjetje v Italiji dva hidrogliserja, tako imenovani »leteči ladji«, katerih manjša bo imela 72 sedežev, večja pa 150. Pred kratkim smo manjšo od obeh že videli na poskusnih vožnjah v naših vodah. Takrat nam je italijansko podjetje posodilo svojo ladjo, ki sicer obratuje na turistični progi Trst-Benetke.

Osnovne značilnosti hidrogliserjev so naslednje: Ladja je grajena iz lahkih kovin in ima popolnoma aerodinamično obliko. Ima podvodne plavuti, ki jo pri brzini 40 km na uro dvignejo nad vodo, zaradi česar lahko doseže tudi brzino 42 morskih milj ali cca. 80 km na uro. Manjša ladja ima vgrajen enega, večja pa dva posebna Mercedesova motorja s po 1300 konjskih sil. Ladja je uporabna tudi v slabem vremenu, saj reže valove do višine 1 m in pol z nekoliko manjšo brzino. Zaradi velike okretnosti in brzine je letela ladja nadvse primerna za krajše ali daljše izlete po morju, kakor sploh za prevoz potnikov. Njena potrošnja goriva in vzdrževanje nista velika, tako da bo prevoz s to hitro ladjo na isti relaciji stal približno prav toliko kakor

vožnja z mnogo počasnejšo, »normalno« ladjo. Tako bo vožnja iz Kopra v Dubrovnik trajala s hidrogliserjem samo približno 9 ur, medtem ko traja sedaj na ekspresni progi dva dni. Jasno je, da je posebno za daljše proge vožnja s hitrim plovilom objektom prijetnejša, čeprav je naša obala zelo slikovita in pestra, spravi predolga vožnja še takega občudovalca narave v nerazpoloženje. Sploh pa je ena izmed značilnosti sodobnega človeka — pa naj bo tudi turist, se pravi na dopustu — da se mu vedno mudi. Letela ladja je samo tehnična rešitev te želje ljudi, ki potujejo po morju.

Za nakup obeh ladij sta potrebni visoki investiciji, skupaj več ko pol milijarde dinarjev. Prav iz tega vidika je treba priznati delovnemu kolektivu avto-

turističnega podjetja »Slavnik« in posebno njegovemu delavskemu svetu, da je pokazal vso potrebno previdnost in vso odgovornost glede družbenih sredstev, ko je najprej zahteval temeljito analizo možnosti za rentabilno poslovanje takih ladij, predno se je odločil za nakup. Naravnost burna debata omenjenega delavskega sveta je pokazala na eni strani, kako se člani tega kolektiva v vedno večji meri zavedajo možnosti in potreb sodobnega turizma, po drugi strani pa je njihovo vztrajanje pri dokazovanju rentabilnosti objektov, za katere bodo vložene tako visoke investicije, bilo dokaz, da znajo tudi vsako novost, pa naj bo še tako navdušujoča, najprej premeriti s prav treznimi glavami. Na pomlad torej na izlet s »Slavnikom« hidrogliserjem.

Izolski športniki med seboj

Praznovanje dneva morskega ribištva v Izoli je potekalo tudi v znamenju športnih prireditev oz. tekmovanj med ekipami podjetij, posameznikov ter šahistov. Tudi tokrat so marljivi izolski športniki dokazali, da imajo v vseh športnih disciplinah močne zastopnike, kar očitno dokazuje množičnost športnega udejstvovanja Izolčanov v TVD Partizan.

Tekmovali so v kegljanju, namiznem tenisu ter šahu (brzoturnir in simultanka).

Izidi tekmovanja: Keglanje — tekmovanja se je udeležilo pet ekip. 1. mesto je zasedla ekipa »Mehanotehnike«, 2. mesto Delamaris, 3. mesto mestna ekipa Izole, 4. in 5. mesto pa Elektro Koper kot gostje in »Gradbenik« Izola.

Namizni tenis — tekmovanja se je udeležilo 9 tekmovalcev v posameznih srečanjih. Demšar, Kiki, Lenardič so dosegli vsi enako število točk, zaporedje oziroma razvrstitev je odločila set diferenca.

Šahovskega brzoturnirja se je udeležilo 6 ekip. Prvo mesto je osvojila ekipa Delamaris (18½ točke), drugo mesto »Gradbenik« (11 točk) tretje in četrto mesto sta si delili ekipi osnovne šole III in »Mehanotehnike« (9½ točke), peto in šesto mesto pa osnovna šola II in osnovna šola I. Najpomnimo, da je ekipa šahistov z osnovne šole I sestavljena samo iz pionirjev, ki so kljub močni konkurenci osvojili kar 5 točk. Med posamezniki so dosegli največ točk Član in Hrvatini (5 točk) ter Čah (4½ točke).

Največ zanimanja med šahisti pa je bilo za simultanko, na kateri je igral proti izbrani ekipi izolskih šahistov mojstrski kandidat Gabrovšek. Igrali so na šestnajstih deskah, vendar Gabrovšek ni izgubil nobene partije ter je upravičeno zabeležil lepo zmago s 12½ : 3½ točke. Torej so domači tekmovalci dosegli samo 7 remijev, na vseh ostalih deskah pa je pospravil mojstrski kandidat po celo točko.

NAPOVED VREMENA

ZA ČAS OD 20.—27. NOVEMBRA 1959

V Evropi prevladuje nestalno vreme. V dolinah bo prihodnji teden deževalo, hribe pa bo pobelil sneg. Od 20. do 24. novembra bo hladno, potem se bo temperatura zraka nekoliko dvignila, vendar pa bo vse dni do 27. novembra vreme nestalno in v znamenju padavin. Zadnje dni prihodnjega tedna lahko pričakujemo padec temperature zraka in sneg.

Še eno priznanje izolskim veslačem

V soboto, 14. 11. 1959, so prejeli veslači iz izolskega veslaškega kluba ponovno priznanje za uspešno delo v klubu.

Predstavnika republiške veslaške zveze Kocjančič in Bem sta podelila diplome starejšim mladincem, mladincem in mladinki Miri Novak. Četverec s krmarjem — ženski — je letošnji prvak I. in zveznega razreda. V državni ženski reprezentanci, ki je tekmovala na Poljskem, so bile kar tri članice iz Izole, in sicer Marica Leban, Milena Žorž in krmarica Zlata Poženel.

Tovariš Kocjančič iz republiške veslaške zveze je podelil veslaščicam Marici Leban, Mileni Žorž, Miri Ipsa, Desi Sosič in krmarici Zlati Poženel lepe zlate prstane, njihovemu trenerju Miranu Blažini pa zapestno uro.

Diplome so prejeli: mladince Stanko Kočvar in Marjan Pav-

lič, starejša mladince Lucijan Dudine in Ivan Baratič.

Istega dne je bilo tudi posvetovanje predstavnikov republiške veslaške zveze s predstavniki koprške podzveze, okrajnega sveta za telesno vzgojo in okrajnega odbora TVD Partizan. Posvetovanju sta prisostvovala še predsednik okraja Albin Duje in sekretar okrajnega komiteja ZKS Albert Jakopič-Kajtimir.

Na posvetovanju je bilo ugotovljeno, da je aktivno samo veslaško društvo iz Izole. Veslaški društvi iz Kopra in Pirana pa sta popolnoma neaktivni! Zaradi prirodnih pogojev mora postati veslaški šport glavna panoga športa v okraju, kakor je na primer atletika v Celju in drugi športi drugje.

V osrčju velike magistrale

(NADALJEVANJE)

POSTALI SMO UDARNI

»Brigade, mirno! Komandant, pripravi se na raport!« V varnih Petrovih rokah visi nad menoj brigadni prapor. Kadar čez ravnicu utrjena zapiha veter, prapor zavzdihne, temnordeča svila zaniha in spodnji robovi zastave se dotaknejo mojih ramen.

Obilnem od vetra razpokane ustnice in nestrpno čakanje, da poslednji komandant na moji desni preda raport. Kakor da se je v meni naselil nemir enaindevdesetih brigadirjev, ki strumno stoje za mojim hrbtom.

»Družje dežurni naselja! Treča koperska ORB spremna je, da sliša odluku Glavnog Štaba...«

»Molim komandante, da dodu na pozornicu,« slišimo dežurnega.

Pred zvočnikom stoji komandant naselja in v njegovih rokah rahlo trepetajo odlok Glavnega Štaba. Brigade so onemlele. Sedem sto brigadirjev napeto čaka.

»Po prvi put se proglašavaju udarnim: ... Specijalna Mladi gradjevinac, III. koperska Dragotin Kette...« S Cantarutijem, ki na odru upravlja zvočne naprave, se spogledava in nasmeheva. Čutim, kako rahlo vzemirjenje spreleti našo brigado. Komandant bere dalje:

»Po prvi put se specijalno pohvaljuju: IV. celjska Karel Destovnik, III. koperska Dragotin Kette...«

V naši brigadi zavriš, kot bi pišburje oplazil kraško golčavo. Cantarutti se sunkovito okrene in njegov obraz izraža neprikrito osuplost. Tudi z mano ni nič bolje. Mar je mogoče? Izmed sedmih brigad v naselju je samo našo doletela takšna sreča. Sreča mi tako razbija, da ga čutim že v grlu. Vidim, kako se brigadirji objemajo in si stiskajo roke. V tem trenutku si ničesar bolj ne želim, kot to, da bi bila med njimi.

Komandant naselja čestita brigadam. Sebe sedaj si naši dajo duška. Do neba zaorjejo klic hura in horuk. Ko je slovesnosti konec, zdrvim k njim. Stiskanju rok ni ne konca ne kraja. Ivan se mi ves srečen reži:

»Dožna ti mi tri škatle cigaret.«

»Kaj, kaj?« se ne morem takoj spomniti.

»Saj sva vendar stavila pred čitanjem odluka. E, ne boš se izmuznila ne.«

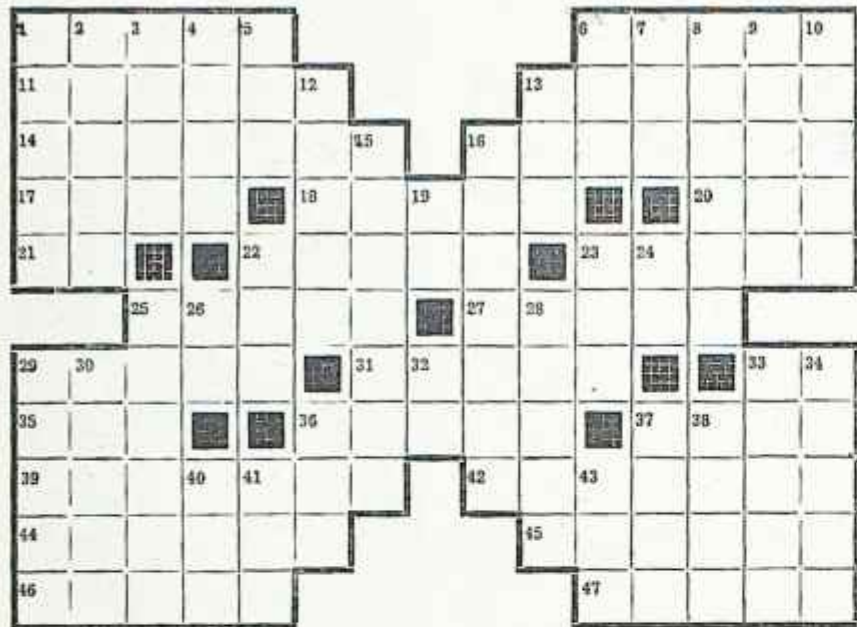
Ivan ima prav. Ko smo odhajali iz logora, nas je prepričeval, da moramo dobiti tudi posebno pohvalo. Seveda mu nihče ni verjel in menda sam tudi ne.

»Dobili jih deset, samo da smo pohvaljeni,« širokopodno izjavim.

»Potem se priporočam,« pristavi Ana svoj pisker.

Pevski zbor III. koperske MDB »Dragotin Kette«

Vodoravno: 1. skanica s kratkim besedilom, 6. roka med kolenom in zapetjem, 11. princip zla v Zaratu, strojem nauku, nasproje Odmuzdu, predstavniku dobrega, 13. južni sad, 14. lovec na rake, 16. izkušnja pravica do proizvodnje in prodaje določenega blaga, 17. najmanjši delec materije, 18. mohamedanstvo, 20. umetniško ime prve slovenske filmske igralke Ide Kravanja, 21. pritrdilnica, 22. pisec, pisatelj, 23. nabrušen, 25. haza, 26. igra na karte, 27. japonska prestolnica, 29. švedska filmska igralka, ki je dobila vadevek »božanska«, 31. ime ameriške filmske igralke Ekberg, 33. kemični znak za mazurij, 35. rimski pozdrav, 36. davek v delu, 37. tek čez drn in strn, 39. italijanska filmska igralka ki je prejela za svojo vlogo v filmu »Tetovirana roža« Oscarja, 42. del imena najvišje gore na svetu, 44. krajši melodični odlomek v skladbi, 45. trojanski junak, praoče Fenicianov, 46. srednjeveška

denarna in utečna mera, 47. večja glasbena skladba.

Navpično: 1. palača turških sultanov, 2. s travo poraščen prostor, 3. ime slikarja Debenjaka, 4. posedujem, 5. dvojica, 6. moško ime, 7. ljubim (lat.), 8. ročaj puške, 9. osnovne mere, 10. obredna obleka duhovnikov in sodnikov, 12. obdelana polja, 13. lomljenje, 15. prebivalci našega polotoka, 16. ime francoske filmske igralke Carol, 19. italijanski splošnik, 22. podredni veznik, 23. pritok Volge, 24. kemični znak za silicij, 25. preganitev, 26. velika sibirski reka, 28. jensenska kožna, 29. drugo ime predsednika ZAR Naserja, 30. Obri, 32. stavna nikalica, 33. gorski masiv pri Splitu, 34. lepa vrtna cvetica, 36. spodnji del posode, 37. močno raztegljiva tkanina z drobnostno površino, 38. ime velikega francoskega filozofa Descartesa, 40. blazen, neumen, 41. starožidovski kralj, 43. latinski osebni zaimek.

KOMISIJA ZA RAZPIS PROSTIH DELOVNIH MEST PRI TRGOVSKEM PODJETJU »MAVRICA« IZOLA RAZPISUJE PROSTO DELOVNO MESTO

VISOKOKVALIFICIRANEGA ŠOFERJA KATEGORIJE D
PISMENE PONUDBE Z OPISOM DOSEDANJE ZAPOSLOTITVE
POŠLJITE NA UPRAVO PODJETJA DO VKLJUČNO
26. NOVEMBRA 1959

Kje so udeleženi?

- P/I »BIHAČ« je 18. novembra priplula iz Emdena v Benetke (Porto Marghera), kjer manipulira s tovorom.
- M/I »BLED« je 12. novembra priplula v Trst, kjer raztovarja pripeljeno blago.
- M/I »BOHINJ« je 18. novembra priplula iz Amerike v Genovo, kjer raztovarja pripeljeno blago, nato pa bo odplula v Neapelj, Port Said in Beyrouth.
- M/I »BOVEC« je 11. novembra plula skozi Gibraltar na poti v ZDA, kamor prispe 25. novembra in bo naložila žito za Srednji vzhod.
- P/I »DUBROVNIK« je 2. novembra odplula iz Dubrovnika s tovorom za Rotterdam, kamor prispe 22. novembra.
- M/I »GORENJSKA« je 16. novembra priplula v Lattakijo s tovorom iz Bakra. Po manipulaciji s tovorom odpluje še v Tripolis in Aleksandrijo.
- P/I »LJUBLJANA« je 17. novembra odplula iz Splita po tovor v Zdanov.
- M/I »MARTIN KRPAN« je v Trogiru v ladjedalnici v popravilu.
- P/I »NERETVA« je 15. novembra priplula iz japonskega pristanišča Sakaide v Kawasaki (tudi na Japonskem), kjer manipulira s tovorom.
- M/I »PIRAN« je 12. novembra odplula z Reke v ZDA po tovor.
- P/I »POHORJE« je 6. novembra plula skozi Gibraltar na poti v ZDA, kamor prispe 27. novembra.
- P/I »ROG« je 16. novembra priplula v Hamburg, kjer manipulira s tovorom.
- P/I »ZELENGORA« je 9. novembra plula s tovorom iz ZDA mimo Azorov in prispe danes, 20. novembra, v reško pristanišče, kjer bo razložila pripeljeno blago.

Na temelju določil 33., 36. in 37. člena Zakona o javnih uslužbenih (Uradni list FLRJ, št. 53/57) objavlja razpisna komisija Komunalne banke Koper

RAZPIS prostih delovnih mest in sicer:

- I. Delovna mesta pri podružnici v PIRANU
 - MESTO REFERENTA V ODESKU PLACILNEGA PROMETA.
Pogoji: Ekonomska srednja šola z najmanj 5 let službe v finančni stroki, od teh 3 leta bančne službe.
 - MESTO PRIPRAVNIKA BANČNEGA USLUŽBENCA. Dvostrana Ekonomska srednja šola.
- II. Delovna mesta pri sedežu banke v KOPRU
 - MESTO REFERENTA ZA EVIDENČNO IN ADMINISTRACIJO V ODESKU KRATKOROČNIH KREDITOV.
Pogoji: Ekonomska srednja šola z najmanj 10 let finančne službe ali 5 let bančne službe.

Prijave po tem razpisu je dostaviti Komunalni banki Koper v roku 15 dni po objavi.

Ravnateljstvo Vzgojnega zavoda »Elvira Vatovec« v Portorožu razpisuje naslednja delovna mesta:

- Mesto FINANČNEGA KNJIGOVODJE (RAČUNOVODJE).
Pogoji: Popolno obvladovanje poslovnega računskega sistema, poznavanje delovnega uslužbenih zakonov, predpisov, samostojno vodenje administracije in korespondence.
- Mesto OTROŠKE NEGOVALKE.
Pogoji: Končana šola za negovalke ali šola za bolničarje, obvezno stanovanje v zavodu.
Nastop službe 1. I. 1960 ali po dogovoru. Plača po uredbi — velja za obe mesti.

K pravilno kolikovanim prošnjam, ki naj jih interese pošljejo v desetih dneh po objavi razpisa ravnateljstvu zavoda, je treba priložiti še izjavo o življenjski, prejšnji službi in o solski kvalifikaciji in dokazila o doseganju službovanju.

Herbert Grün: SLAVNI PUNT

Založba Obzorja Maribor je v počastitev 40-letnice ZKJ izdala knjigo Herberta Gruna SLAVNI PUNT. Pod tem skupnim naslovom je Grün pripravil odreski priredbi Aškerčeve »Stare pravde« in Potrčevega »Zločina«. Čeprav sta ti dve deli nastali v različnih področjih slovenskega literarnega razvoja, se organsko dopolnjujeta in kot zaokrožena celota predstavljata doprinos k literarnemu proslavljanju štiridesetletnice ZKJ.

Mladina v divjaški kurilnici

Po volitvah v nov odbor LMS lanske jeseni je delo kurilniškega aktivista skoraj zamrlo. S kooptiranjem novih članov v sekretariat pa se je aktivnost zelo razmahnila. Od tedaj si sledijo različne akcije, proslave, itd. Med najvažnejšimi so: proslava 15. aprila — Dneva železničarjev, ki je bila združena s proslavo 40-letnice KPJ in SKOJ. Mladina se je udeležila vrste tekmovanj, 350 ur so delali za ureditev igrišča za odbojko, sodelovali so pri štafeti mladosti in pri proslavi 1. maja. Nekateri so z uspehom opravili izpite za šoferje amaterje. Na izletu so bili v Pulju in na Slavniku. Udeleževali so se strokovnih predavanj za pridobitev kvalifikacije. Mnogi sodelujejo v Partizanu in Svobodi.

ZAHVALA

Kirurški oddelek koprške bolnišnice v Izoli je s posebno strokovno sposobnostjo in požrtvovalnostjo opravil moje štiri operacije. Izreklam iskreno zahvalo vsem članom tega kolektiva od primarija dr. Zidariča do zdravnikov — kirurgov dr. Možine, dr. Dobnika, dr. Koviča, dr. Trtnjaka in dr. Košaka ter bolničarjev in vsega strokovnega osebja.

Posebno hvaležnost čutim do primarija dr. Zidariča. Kirurga dr. Možino, ki me je operiral in mi vrnil ljubo zdravje, bom vedno obdržal v spominu.

Stanko Lukman

GLAVNI ODBOR ZVEZE BORCEV NOV SLOVENIJE razpisuje

za svoje člane vpis v višje razrede dopisne splošnoizobraževalne šole — osemetke oziroma blivše nižje gimnazije po programu za odrasle. Šola bo organizirana v dveh stopnjah.

V prvo — nižjo stopnjo (snov 5. in 6. razreda osemetke) se lahko vpiše vsak, ne glede na doseženo šolsko izobrazbo.

V drugo — višjo stopnjo (snov 7. in 8. razreda osemetke) se lahko vpiše vsak, kdor je končal 6 razredov osemetke ali te ustrežne šole.

Vpis traja do 31. decembra letos.

Pričetek šole bo v mesecu januarju 1960.

Prijave in podrobna navodila za vpis dobite na okrajnih, občinskih, krajevnih in terenskih odborih ZB ali na DOPISNI SOLI, Ljubljana, Likovarjeva ulica 3 (telefon 30-043).

Mali oglasi

HISO z gospodarskim poslojem in nekaj zemlje ob glavni cesti pod Šmarjami ugodno prodam zaradi bolezni. Bandel Ivana, Kavrljak 34 — Bandel, Šmarje pri Kopru.

PRODAM skoraj novo TOBI dodatno pečko po zelo ugodni ceni. Naslov v upravi lista.

ZAMENJAM hiso z dvema dvo-sobnima stanovanjema za dvo-sobno stanovanje z garažo v Kopru ali bližnji okolici. Naslov v upravi lista.

Barba Vane pravi...

Naznamenitejši dogodek preteklega tedna je bilo — po pravilu, da se začnemo pogovarjati o vremenu, kadar nimamo drugega — neznansko deževje z vetrom in grmenjem, kar je v tem času prav gotovo znamenje za sneg. Pa ne mislite, da sem se kar tako zmisli na tiste obilne vode. Krive so, da se mi je na vso moč povrnila revma in me zdaj že nekaj dni močno preganja — kako torej ne bi mislil na vodo. Bila pa je tista voda na koprski avtobusni postaji v nedeljo zvečer in ko sva se z Juco vračala z avtobusom iz Izole, kamor sva šla pokušat poceni ribe in refošk za ribiški praznik, naju je šofer odložil prav sredi največjega jezera vode na postaji, nakar je sledilo neprostovoljno kopanje v ledeni vodi. Tisti srečniki, ki so se peljali naprej in jim ni bilo treba stopiti iz avtobusa, pa so se v njem lepo na varnem na vso moč čudili:

»Glej, glej, kakšno deževje. To se je moral prav oblak utrgati,

Tri leta v službi miru

Te dni so pretekla tri leta od ustanovitve motoriziranega oddela JLA, ki je najmočnejši oddelk varnostnih sil Združenih narodov na Sinajskem polotoku. Jugoslovanski oddel je v teh letih žel ugodna priznanja najvišjih vojaških voditeljev oboroženih sil OZN v Egiptu, saj je dosledno izpolnjeval odgovorne naloge za ohranitev miru v tem delu sveta.

Mladina v Hruševici pri Štanjelu

Najprej: 8 sej, udeležba na sejah odbora SZDL, 300 prostovoljnih delovnih ur (popravilo zidu, čiščenje vodnjakov, napajališč in poti). To je glavna vsebina poročila o doseganju delu.

V bodoče pa: Mladinska organizacija mora biti prva pri vsakem prostovoljnem delu; čimprej organizirati predavanje o razvojni poti jugoslovanske mladine in SKOJ; na študijske sestanke pozimi bomo povabili tov. Jamnika in člane mladinskega komiteja iz Sežane; v poletnem številu se bomo udeležili volitev v odbor SZDL; skušali bomo organizirati pevski zbor in dramsko skupino v okviru prosvetnega društva v Štanjelu; še nadalje se bomo trudili, da bi si uredili lasten prostor za prosvetno delo in za sestanke.

Vse to zveni kakor napoved tekmovanja. Volje je mnogo in uspehi ne morejo izostati.

-er

Kino

KOPER: 20. 21. in 22. novembra ameriški barvni film Vista-vision V SENCJI VEŠAL, 23. in 24. novembra egiptovski barvni film cinemascope ZEMLJA SANJ, 25. in 26. novembra ameriški film cinemascope OBTOŽEN.

IZOLA: 19. novembra ameriški barvni film Vista-vision V SENCJI VEŠAL, 20. novembra ameriški barvni film PONY EXPRESS, 21. in 22. novembra egiptovski barvni film cinemascope ZEMLJA SANJ, 23. in 24. novembra francoski film CLOVEK V DEŽNEM PLAŠČU, 25. in 26. novembra mehiški barvni film GLASBA V NOCI.

PIRAN: 20. novembra ameriški barvni film Vista-vision PROIZVAJALCI DEŽJA, 21. novembra francoski film MODERNA DEKLETA, 22. in 23. novembra italijanski barvni film cinemascope HERKUL, 24. in 25. novembra italijanski barvni film cinemascope SPOMINI NA ITALIJO, 26. novembra ameriški barvni film BORBA ZA POSEST.

PORTOROŽ: 20. novembra ameriški barvni film cinemascope HERKUL, 21. novembra italijanski film BIGAMIST, 22. novembra francoski film MODERNA DEKLETA, 23. novembra francoski film cinemascope PORTUGALSKA PERICE, 24. novembra italijanski film BURJA, 25. in 26. novembra italijanski barvni film cinemascope SPOMINI NA ITALIJO.

ŠMARJE: 21. novembra ameriški barvni film PONY EXPRESS, 22. novembra avstrijski barvni film MOZART, 23. novembra ameriški barvni film NA OVINKU REKE.

SKOFIJE: 21. novembra avstrijski barvni film MOZART, 22. novembra češko-bolgarski film LJUBEZENSKA LEGENDA, 23. novembra avstrijski barvni film NOC V BERNETKAH.

POSTOJNA: 21. in 22. novembra italijanski barvni film cinemascope ZADNJI RAJ, 24. in 25. novembra angleški film COLN, KI JE UMRL OD SRAMU, 26. in 27. novembra madžarski film DVANAJST ZADETKOV.

PRESTRANEK: 22. jugoslovanski film NAJINA POTA SE LOČIJO, 23. novembra angleški film PLAVOLASNA ZAPELJIVKA.

SEŽANA: 21. in 22. novembra ameriški film ČAROVNIK IZ OZA, 24. in 25. novembra ameriški film PLES NA VODI, 26. in 27. novembra NA-LOGA MAJORJA LEEKSA.

Radio KODER

NEDELJA, 22. novembra: 8.00 Domače novice — 8.05 Kmetijska oddaja: »Nagradjevanje po enoli proizvoda na posestvu Brič« — Vprašanje napaka in potrošnje umetnih gnojil — Pol po Makedoniji: pripoveduje republiški ljudski poslanec Davorin Ferligoj — 8.30 Z narodno pesmijo v nedeljsko jutro — 9.00 Naša reportaža »Sami si rešemo svoj kos kruha« — 9.15 Zabavni zvoki — 13.30 Sosedni kraji in ljudje — 14.00 Glasba po željah — 15.00 Vesti — 15.10 Za vas smo izbrali spored zabavnih melodij.

VSAK DAN je ob 7.15 in 7.40 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.30 Vesti. Vesti so nato še ob 13.30 in 15.00, ob 15.10 pa zabavna glasba, vmes reklame.

PONEDELJEK, 23. novembra: 13.40 Kmetijski nasveti: »Zimsko škropljenje sadnega drevja« — 13.45 Pisana paleta zabavne glasbe — 14.30 Sportna oddaja — 14.40 Izbrane melodije — 15.20 Veseli tržiški kvintet.

TOREK, 24. novembra: 13.40 Kmetijska univerza »Farmaka proizvodnja mleka v Sloveniji« — 13.50 Odlomki iz oper — 14.30 Sola in življenje v krožku OZN v Novi Gorici — 14.50 Glasbena medigra — 15.20 Narodne pesmi in plesi iz raznih krajev Jugoslavije.

SREDA, 25. novembra: 13.40 Kmetijski nasveti: Prvo zimsko škropljenje breskev — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Kulturni obzornik: Primorske prireditve v novo zimsko sezono — 14.40 Narodni odmevi — 15.20 Primorski pevski zbori: Moški zbor Prosek-Kontovel — 15.40 Iz zbornika spominov.

ČETRTEK, 26. novembra: 13.40 Kmetijska univerza: Sodobna obnova vinogradništva v Slovenski Istri — 13.50 Ciganske melodije — 14.00 Glasba po željah — 15.30 Pogovor z vodilci — 14.40 Glasba po željah (II. del) — 15.20 Dalmatinske popevke.

PETEK, 27. novembra: 13.40 Kmetijski nasveti: Ob odkupu kmetijskih pridelkov, 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Domača aktualnost: Ne zavlačujmo z obračuni — 14.40 Pesmi Danila Bučarja poje ženski vokalni kvartet — 15.20 Igra ansambla Milana Stanteta.

SOBOTA, 28. novembra: 13.40 Kmetijska univerza: Vzgojne oblike v sodobnih nasadih — 13.50 Popevke in ritmi od tu in tam — 14.30 Igra orkestra Franck Chackesfield — 15.20 19. v Darijem in Darkom — 15.30 Iz naših kolektivov.

Kalorije na prepihu

(Nadaljevanje s 6. strani)

strokovno in organizacijsko delo v menzi.

Utemeljeni so tudi očitki, da imajo upravniški nekateri menzi premalo organizacijskih sposobnosti; ne navedajo pravočasno kmetijskih pridelkov, s katerimi bi jih po vnaprejšnjem sklenjenih pogodbah oskrbovali kmetijske zadruge s kvalitetnim blagom po grozističnih cenah, ne sklicujejo občasnih posvetov z osebljem in abonentmi, kar bi omogočilo obsestransko razumevanje itd. Razumljivo, da bodo morali upravniški menzi posvetiti več pozornosti strokovnemu izpolnjevanju svojega osebja. Ob tej priložnosti opozarjamo na težajo za kvalifikacije in polkvalifikacije, ki ga bo v zimskih mesecih vodil v Kopru Zavod za pospeševanje gospodinjstva.

Uprave menz bi morale uvesti plačevanje hrane vnaprejšnjem (vrednostni boni) — da obrati družbene prehrane ne bi bili odvisni od upnikov, oz. da bi se lahko pravočasno in boljše oskrbeli z živili.

• Iz gornjih podatkov je torej očitno, da bo treba vzporedno z uvajanjem obratov družbene prehrane skrbeti tudi za organizacijsko plat in najti oblike in sistem dela obratov družbene prehrane. Prevladuje mnenje, da bi zbori proizvajalcev pri običajni sodelovanju s sindikalnimi organizacijami ter organi družbenega samoupravljanja to nalogo najlažje uspešno izvedli.

B. Borovič

se katera hotela učiti v trgovino, pa je svoje najlepše in zato najbolj pripravne čase že prespala, naj se torej kar v Pivki oglasi.

Nisem pričakoval, da se bo kdo ali katera spravila nad prijatelja in sodelavca pisatelja v Vremski dolini. Kaže, da se je neki tako zelo zameril s svojimi inozemskimi paketi, da zdaj mene napada, kako da pustim take čenče objavljati. Celo dopisnico je na drobno načerkala in se nazadavljala, nazadnje pa je le prišla z barvo na dan: »Če pa veš, da so take punce na pošti tudi taki falotje, kaj pišeš in govoriš — vedno je blo, da se je premenjavalo, da se ni ogrelo pod njimi in da se je v zraku družega nabralo, to ne delajo samo poštarice, ampak tudi drugi na splošno...« Koj sem se zmisli na mačka, ki zamijavka, če mu na rep stopiš in bo s tem prav gotovo nekaj podobnega, zato me za prijatelja ni prav nič strah, ker sovraženik ni več nevaren, če ga enkrat poznaš, kot so pravili že stari Slovani, ki so bili pogani. Ker je torej ta skrb za glave, naj za danes končam in vse prav lepo pozdravljam!

Vaš Vane

PRIMORSKO NOGOMETNO PRVENSTVO

Za prvo mesto se potegujeta Postojna in Tolmin

V predzadnjem kolu primorskega nogometnega prvenstva so dosegli naslednje rezultate: Tomos—Ankovo 2:1, Postojna—Rudar 5:2, Sidor—Primorje 1:1, Tabor—Hirska Bistrica 4:0 in Branik—Tolmin 0:2. Adria je bila prosta.

Nedeljsko kolo je spet prineslo veliko presenečenje: Branik je nepričakovano izgubil na domačem igrišču in si tako zapravil vse možnosti za osvojitve jesenskega prvenstva. Delno presenečenje je tudi neodločen izid v Piranu. Kolo pred koncem je položaj zelo zapleten in je zelo težko reči, kdo bo zmagovalac. Na papirju imata največ možnosti Tolmin in Postojna. Tolminci igrajo doma in so zdaj v taki formi, da jim zmaga

ne bi smela uteči. Pa tudi Postojna ni brez možnosti v Mirnu proti Adri. V primeru poraza Tolmina in Postojne pa bi bil lahko prvi celo Tomos, ki igra na domačem igrišču z Rudarjem in bo verjetno osvojil dve točki. Možnosti je torej vse polno in je zato pričakovati, da bo zadnje kolo prineslo ostra in horbena srečanja.

V najvažnejšem srečanju predzadnjega kola Sidor—Primorje sta si nasprotnika razdelila točki. Tekma je imela zelo buren potek. Domači so bili boljši, medtem ko so se gostje krčevito branili.

V Kopru smo gledali najslabše tekmo letošnje sezone. Res se ne da na blatinem igrišču prikazati kdo ve kaj, vendar bi moral Koper proti zadnjemu na lestvici bolje igrati. Toda bili smo priča skrajno neinteligentni igri domačinov, ki so se na blatinem igrišču posluževali kratkih pasov in zapravlili v prvem polčasu najmanj 10 stoo odstotnih priložnosti. Tako se je prvi polčas končal brez gola. V drugem polčasu so Koprčani sicer dosegli vodilni gol, vendar so gostje nato vzeli pobudo v svoje roke in po seriji napadov tudi izenačili. Tekma bi se najbrž končala neodločeno, če ne bi vratar gostov, ki je bil sicer najboljši igralec na igrišču, napravil hude napake pri dežiranju žoge in je sodnik dosodil indirektni udarec v korist Kopra. Pogačnik je z ostrim strelom poslal žogo v gol.

V igri z Rudarjem so Postojnčani spet dokazali, da so povsem prebleli krizo. Napad je tudi tokrat igral enostavno ter s hitrimi akcijami ustvarjal nevarne položaje pred vrati gostov. Rudar se je boril pošteno, vendar je bil proti razpoloženemu nasprotniku brez moči.

Po daljšem presledku je sezonski Tabor spet osvojil obe točki. Igra je bila obojestransko zelo slaba. Domačini so bili v premoči in rezultat v glavnem ustreza dogodkom na igrišču.

Tolmin je nepričakovano osvojil obe točki v igri z Branikom. Zmaga je bila plod boljše fizične kondicije gostov. Na težkem in blatnem igrišču so imeli vse do zadnje minute pobudo in njihova zmaga je povsem zaslužena. Sistematične priprave Tolmina na letošnje prvenstvo ter redni treningi zmeraj bolj prihajajo do izraza. Medtem ko igralci nekaterih

društev (na primer Tomosa) menijo, »da že vse znajo« in da jim ni treba hoditi na treninge, se Tolminci skrbno pripravljajo na igrišču in v telovadnici. V začetku prvenstva ni nane njihče računal, zdaj so glavni kandidati za prvo mesto!

LESTVICA

Primorje	10	5	3	2	21:21	13
Tolmin	9	5	2	2	33:15	12
Postojna	9	5	2	2	20:11	12
Tomos	9	5	1	3	17:12	11
Sidor	9	4	2	3	20:12	10
Tabor	9	4	2	3	22:22	10
Branik	9	4	1	4	25:13	9
Adria	9	3	1	5	19:30	7
Hirska Bistrica	9	1	2	6	8:34	4
Ankovo	9	1	1	7	7:28	3

V zadnjem kolu se bodo pomerili: v Tolminu Tolmin—Sidor, v Hirski Bistrici Hirska Bistrica—Branik, v Ankovu Ankovo—Tabor, v Kopru Koper—Rudar in v Mirnu Adria—Postojna. Primorje je prosto.

Z medmestnega šahovskega srečanja Ljubljana — Koper minulo soboto v sejni sobi Okrajne trgovinske zbornice

Odslej tradicionalni šahovski stiki

V soboto zvečer so naši ljubitelji šaha doživeli lepo presenečenje. V Koper je namreč prispel ljubljanski šahovski klub, ki je med najstarejšimi šahovskimi organizacijami v državi, saj deluje neprekinjeno že 45 let. Z domačinom so se pomerili na devetih deskah in zmagali z izidom 47 in pol : 33 in pol. Glede na renomiranega nasprotnika je rezultat za Koper vsekakor ugoden.

Dvoboj je bil v reprezentančni sobi okrajne trgovinske zbornice v Kopru, ki pa je bila premajhna za veliko število ljubiteljev šaha, ki so si hoteli ogledati to zanimivo prireditev. Pred začetkom sta izmenljiva pozdrave predsednik KSD dr. Jeruc in predsednik LSK Ciril Vidmar. Oba sta poudarila zadovoljstvo, da je prišlo do tega dvoboja, ki naj bo uvod v tradicionalna srečanja, ki jih nameravajo v prihodnje organizirati med Koprom, Trstom in Ljubljano. V okviru teh dvoboj bo že v začetku decembra v Trstu dvoboj Koper—Trst. Koprsko moštvo bo do okrepitve nekateri igralci Izole.

Dvoboj se je odvijal po tako imenovanem ševeniškem sistemu. Igrali so na devetih deskah vsak z vsakim. Ekipe sta se dogovorili, da bodo partije trajale po šestnajst minut, kar pomeni, da je imel vsak igralec osem minut časa za eno partijo. Kolikor ni bilo v šestnajstih minutah odločitve, je izgubil partijo tisti igralec, ki je prekoračil čas. Razumljivo je, da je zahteval tako hiter tempo igranja skrajno koncentracijo (po istem sistemu so igrali nedavno brzo turnir ob zaključku turnirja kandidatov, na katerem je zmagal Talj).

PRED OKRAJNIMI DELAVSKIMI ŠPORTNIMI IGRAMI V KOPRU, IZOLI IN SEŽANI

Sedem občinskih reprezentanc s 360 tekmovalci

V nedeljo, 22. novembra, bodo v Kopru, Izoli in Sežani prve delavske športne igre koprškega okraja. Naš sodelavec je v zvezi s tem pomembnim dogodkom navezal kratek razgovor s predsednikom komisije za telesno vzgojo pri Občinskem sindikalnem svetu v Kopru Mitulinom Veselom.

Predvsem bi me zanimalo, kako ste zadovoljni s številom prijavljenih?

Prijave so presegle naša pričakovanja. Vse občine bodo poslale svoje reprezentance, tako da bo nastopilo 54 ekip. Računamo na nastop okrog 360 tekmovalcev in tekmovalk. Zlasti je treba pohvaliti Koper in Izolo, ki sta prijavila moške in ženske ekipe za vse panoge tekmovalca.

Boste zmogli razmeroma obsežno organizacijsko delo?

Organizacija je v rokah okrajnega sindikalnega sveta v Kopru, ki je napravil vse, da bodo tekmovalca po-

Verk je s tem postavil tudi najboljši individualni rezultat dvoboja. Se nekaj boljših individualnih rezultatov: Stupica 7, Pirc in Vidmar 6 in pol, Filipovič 6, Sikošek 5 in pol ter Preinfalk, Lakovič in Omladič po pet točk.

Naj omenimo še nekaj pomembnejših zmag koprskih šahistov: Pirc sta premagala Omladič in Sosič, Preinfalka — Verk, Jevnikar in Habič, Stupica — Verk, Milnarja — Lakovič, Omladič in Verk, Sikoška — Filipovič, Lakovič in Verk ter Vidmarja — Omladič in Verk.

Naslednji dan je odigral mojster Preinfalk simultanko proti dvajsetim koprskim šahistom, med katerimi so bili večinoma srednjeolci. Preinfalk je 14 partij dobil, 2 izgubil in 4 remiziral. Zmagala sta Erjavec in Kocet, remizirali pa so Kovač, Habič ml., Urek in Musar.

SLOVENSKA CONSKE LIGA

V nedeljo primorski derbi

V nedeljo je bil v slovenski conski ligi prost dan. Na sporedu je bila tekma med Novo Gorico in Soboto v Novi Gorici, ki se je končala neodločeno 1:1. Igra je bila horbena, vendar zaradi razmočenega igrišča raztrgana in nelepa. Gostje so prvi prišli v vodstvo in ga obdržali ves prvi polčas.

Domačinom je šlo bolje v drugem polčasu, ko so bili v precejšnji premoči. Že v prvi minuti bi moral sodnik dosoditi enajstmetrovko v njihovo korist, ker so gostje zrušili Križaja v kazenskem prostoru. Toda sodnik je potegnil žogo iz šestnajstereca. Domačini so nadaljevali z napadi, vendar brez uspeha. Šele dve minuti pred koncem je sodnik dosodil enajstmetrovko v njihovo korist, ker je branilec napravil roko v kazenskem prostoru. Nova Gorica je vložila protest zaradi slabega sojenja sodnika Kanduča iz Ljubljane.

V nedeljo pa se obeta letošnji novi interesantnejši nogometni dogodek na Primorskem. V Izoli se bosta namreč pomerila Izola in Nova Gorica. Brez dvoma bo to srečanje zelo privlačno, saj ne

bo šlo le za točke, marveč tudi za prestiž.

Lestvica:

Branik	9	6	1	2	37:11	13
Marihor	9	6	1	2	12:7	13
Kladivar	9	6	1	2	31:26	13
Triglav	9	6	0	3	25:19	12
Rudar	9	5	1	3	27:8	11
Sobota	10	4	2	4	21:16	10
Krim	9	3	4	2	10:12	10
Ljubljana	9	4	0	5	16:20	8
N. Gorica	10	2	6	2	23:35	6
Grafičar	9	2	2	5	10:31	6
Ilirija	9	2	1	6	9:21	5
Izola	9	0	3	6	8:23	3

KOLEKTIV TOVARNE MOTORNH KOLES TOMOS JE OSNOVAL

prvo industrijsko TVD Partizan

Kot smo že poročali, je bil pretekli teden v tovarni motornih koles Tomos ustanovljen občini zbor TVD Partizan. Ker gre za ustanovitev prvega telesnovzgojnega društva tovarniškega kolektiva v državi, lahko upravičeno trdimo, da je dal kolektiv Tomosa edinstven vzgled vsaj večjim kolektivom. V takem vzdušju je potekal tudi ustanovni občini zbor, ki

so se ga razen številnih članov kolektiva udeležili sekretar Zveze za telesno vzgojo Tomaž Savnik, gospodar Zveze tovariš Voljkar, zastopnika Zveze za telesno vzgojo okraja Koper, tovariša Kolenc in Sirgar, ter predstavnik koprškega društva Partizan, OK LMS Koper, Okrajnega sindikalnega sveta in drugi.

Občini zbor je v imenu iniciativnega odbora otvoril Miloš Velnar, tajnik novoustanovljenega društva. Poročilo o dosedanjem delovanju posameznih športnih sekcij v tovarni Tomos, kot tudi živahna diskusija, so pokazali, da so v Tomosu vsi pogoji za sistematično in uspešno telesnovzgojno delo, ki bo nastalo v organiziranem društvu svoj polni in pravi smisel.

Ker je v tovarni Tomos bilo že v samem začetku njenega delovanja opaziti vso skrb za zdravje ter dobro mentalno in telesno počutje delavcev, lahko tudi skrb vodstva podjetja za ustanovitev lastnega TVD Partizan prištevamo med take pobude. Že nekaj let namreč aktivno delujejo razne športne sekcije, predvsem namizni tenis, odbojka, nogomet, streljanje in šah. V nedavnem tekmovalnem sindikalnih podružnic koprškega okraja so v vseh disciplinah dosegli Tomosovi prvi mesta. Razumljivo, da so ti lepi rezultati posledica vztrajnega dela ter volje in ljubezni do športnega udejstvovanja večine članov kolektiva. Zati pa omanjanje športnih objektov precej ovirajo redne treninge raznih športnih sekcij.

Številne športne sekcije bodo prav v TVD Partizan imele možnost enotnega in uspešnega delovanja in kar je še bolj važno — danes so vsi pogoji za množično udejstvovanje članov kolektiva v telesni vzgoji.

Na zboru je govoril tudi glavni direktor tovarne Tomos Franc Pečar, ki je med drugim dejal, da ima podjetje velik interes, da bo imelo čim bolj zdravo delovno silo — kadre, ki bodo proizvajali. Tovariš Pečar je izrazil prepričanje, da bo to moč do-

seči ravno s telesno vzgojo in TVD Partizan je taka organizacija, ki združuje vse možnosti telesnega in duhovnega razvoja svojih članov.

Z ustanovitvijo lastnega društva Partizan v Tomosu so dani torej pogoji za doseg postavljenih nalog. Kolektiv Tomosa je prepričan, da bo kot doslej tudi v bodoče deležen razumevanja vodstva podjetja in je prav zaradi tega izvolil za predsednika novo ustanovljenega društva tovariša Pečarja.

MALI ROKOMET

V nedeljo Koper - Ajdovščina

Naključje je naneslo, da bomo tudi v rokometu gledali v nedeljo primorski derbi. V Kopru se bosta pomerila namreč domače moštvo in Ajdovščina. Pogled na lestvico kaže, da so obema točkam zelo potrebne, razen tega pa gre tudi za prestiž. Obeta se torej zanimivo srečanje, v katerem dajemo nekoliko prednosti Koprčanom, ki igrajo doma in ki so v zadnjem času v nekoliko boljši formi kot Ajdovci.

Preteklo nedeljo je bila Ajdovščina prosta, ker je njen nasprotnik Odred igral četrtfinalno tekmo za jugoslovanski pokal. Koper pa je odočeval v Marihor, kjer je tesno izgubil z Branikom (9:10). V začetku se gostje niso znašli in domačini so vodili s 6:0. Nato so prevzeli pobudo gostje, ki so v silovitem na-

letu izenačili in celo prešli v vodstvo. Na koncu se je razvila okorčena borba za zmago. Se nekaj sekund pred koncem je bil rezultat neodločen 8:8, ko so gostje napravili grobo napako in izgubili. Glede na dogodke na igrišču bi Koprčani zaslužili neodločen rezultat. Vse moštvo je igralo požrtvovalno, zlasti pa se je odlikoval vratar.

Lestvica:

Mladost	8	6	1	1	159:132	13
Odred	7	6	0	1	173:121	12
Rudar	6	6	0	2	149:109	12
Krim	8	4	1	3	130:127	9
Branik	8	4	1	3	136:147	9
Svoboda	8	2	2	4	143:139	6
Slovan	8	3	0	5	132:156	6
Koper	8	2	1	5	132:166	5
Ajdovščina	7	1	1	5	121:149	3
Kovinar	8	1	1	6	127:168	3

Novoizvoljeni predsednik prvega industrijskega telesno-vzgojnega društva v Jugoslaviji — TVD Partizan TOMOS, Franc Pečar, med svojim govorom, v katerem je omenil potrebo po množičnem športnem udejstvovanju tovarniškega kolektiva

IZNAJDLJIVI SOFER

Avtomobili so nadloga za pešce, pešci za avtomobiliste. Tudi pešci so premalo previdni in prepočasni se umikajo. Luigi Spagnoli iz Milana je imel v oskrbi tovorni avto. Vedno se mu je mudilo, pešci pa počasni. Pa si je izmislil svojevrstni način hupanja. Na zvočni trak so mu posneli revolverске strele. Če navadna hupa ni zalegla, je vključil zvočni trak in cesta je bila v trenutku prosta. Zdaj mu je oblast "streljanje" po cestah prepovedala.

BOKSARJEV AVTOGRAM

Legendarni svetovni mojster iz velikih dni boksarskega športa Jack Dempsey je komaj stopil na švedska tla, že so mu v Göteborgu molili pod nos sto in sto knjižice s prošnjo za podpis. Zajeti 66-letni gastronom je igral ugodil živo izraženi želji navdušenih oboževalcev, ki pa so kaj hitro pričeli natezati obraze. Razočarano presenečenim prosilcem je moč pritiskal v knjižice gumijast žig s skromnim stavkom: »Jack Dempsey, največji boksar vseh časov. Te pozdravlja!«

UBOGI ZELODEC

Ameriški artist Henry A. Bruns je v senzacionalni predstavi v New Yorku namesto ostrih nožev in mečev pogotil 54 cm dolgo neonsko cev, ki je bila priključena na električno omrežje, tako da se je znorjal »zasvetila«. Ko se mu je nedavno med predstavo kolenilo, je nastal kratek stik. Cev se je zdrobila. Bruns je nekaj steklenih drobcov izpljuval, ostala so mu odstranili v bolnišnici. Zdaj bo požiral rajši spet meče.

Gornja slika ne kaže 32 kopij filma Ben Hur, marveč je to 32 delov tega gigantskega filma, katerega predvajanje traja tri ure in tri četrti nepretrgoma. Film je stal Američane težke milijone. Ob filmskim kasetah izraelska filmska igralka Haya Hararit, ki ima v gornjem filmu glavno vlogo.

PRESENETLJIVA STATISTIKA

Profesor Kolfer v Wiesbadnu je predložil statistiko o vzrokih umrljivosti v Zah. Nemčiji leta 1958. Pri tem je opozoril na presenetljivo dejstvo, da je več ljudi umrlo zaradi samomora kakor zaradi jetike. V Zahodni Nemčiji si povprečno vsak petdeseti človek sam pomaga s tega sveta.

»ZLATI ZAKLAD OMAJADOV«

To je bila zbirka 546 zlatnikov iz 8. stoletja. Zdaj je ni več, je nikdar več ne bo. Izgubila je iz muzeja v Damasku. Policija je tatu sicer iztaknila — bil je neki 16-letni dijak — toda fant, ki je dragoceno zbirko nameraval prodati za vrednost zlata, je zlatnike s kladivom in kleščami že izmaličil v ničemur podobne zlate kepe.

DOBROTNA ZEJA

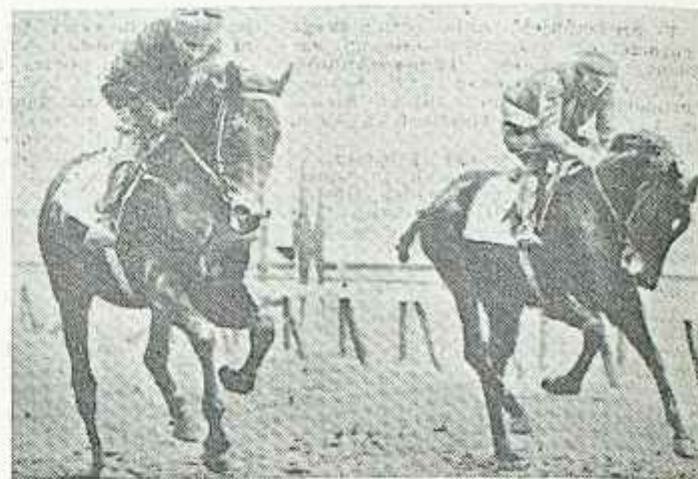
V belgijskem vseučiliškem mestu Liège je neki študent hranil tri steklenice piva v strešnem žlebu pod svojim oknom. Ko ga je ponoči zažejalo, je segel v žleb po steklenico. Po nerodnosti mu je zdrknila iz rok in treščila na dvorišče. Padla pa ni na tlak, temveč točno na glavo možaku, ki se je pravkar pripravljaj, da vlomi v gostilno v pritičju. Nezvestnega so naložili na policijski avto, gostilničar pa je študentu poklonil zaboj piva.

NESORAZMERNADARILA

Po končani sijajni nogometni tekmi med SK-Hamburger SV in SK Real Madrid so na banketu Spanci vsakemu izmed hanzatske enajstotice poklonili zlato zapetno uro s klubskim znakom na številnici. Hamburgčani so se enajstim zvezdnikom s sončnega juga oddelčili s kuponi prvevrstnega blaga za po tri srajce. Zlata ura : tri srajce!

Filmska igralka Belinda Lee kot Messalina v filmu, ki ga pravkar snemajo v Italiji. V tej vlogi pridejo močno do izraza vse njene fizične vrline, igralske pa bo publika ocenila pozneje.

»Socialistična konja« pravijo Američani živalima na gornji sliki. To sta dirkalna konja Garnir (na levi, z jockeyem Nikolajem Nasihovim) in Flang (desno z jahačem Pavlom Borovojem). Pripadata Sovjetski zvezi, ki ju je poslala na veliko mednarodno tekmovanje v Washington, ki bo prihodnje dni. Na sliki: pri treningu na hipodromu Laurel v ZDA. Tudi okrepljeno sodelovanje na športnem področju kaže na popuščanje napetih odnosov med največjima deželama Zemlje.

KRIVA JE BILAVLJUDNOST

Da so ujeli tatu namreč. Zgodilo pa se je takole: V banki sredi kalifornijskega mesta Stockton je stopil k blagajniškemu okencu Lopez Herrera in z naperjeno pištolo polglasno zahteval od blagajnika denar. Mirno in ljubeznivo se je blagajnik obrnil k njemu: »Vzeli boste bankovce sveda že povezane, kajne? In ali Vas smem prositi, da mi prejem potrdite s podpisom?« Zmeden od tolikšne prijaznosti in vljudnosti je na črni podpisal potrdilo s svojim pravim imenom. In prav to ga je malo kasneje spravilo za rešetke.

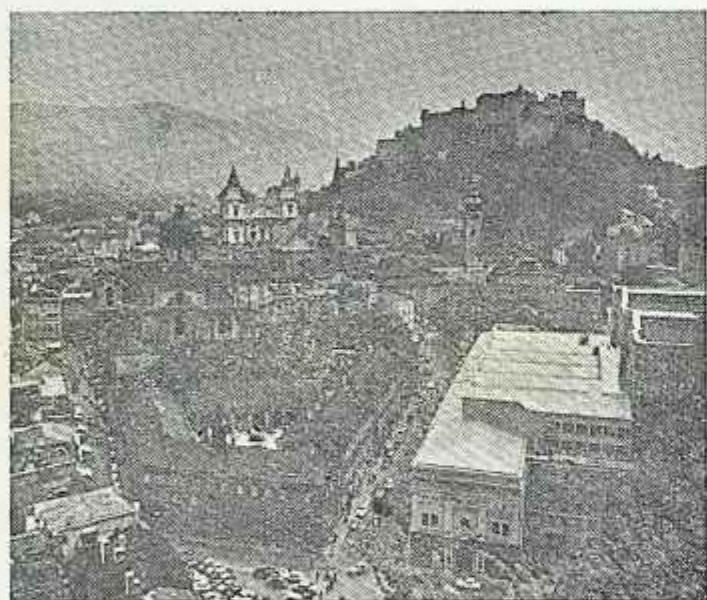
Evangelia Manthaiou na gornji sliki je doma iz Aten v Grčiji. Ima dvanaest let, svet pa je zvedel zanjo, ker je bila tri mesece zaprta v hiši ob kruhu in vodi, priklenjena z verigo na svojo posteljo, dokler tega ni odkrila policija in jo osvobodila. Mater so zaprli, v preiskavi pa se je izgovarjala, da je bila prisiljena to storiti, ker ji je hči uhajala na nočne potepe z mladimi izprienci in je bila na najboljši poti, da postane pocestnica. Pri dvanaestih letih. V resnici je pred časom izkoristila odsotnost staršev in se začela družiti s cestnimi pobalnimi najslabše vrste v svoji mestni četrti.

— Vi ste mi trgovci! Prodali bi še frižider Eskimom na Severnem tečaju. Kako le morete trditi, da mi čevljev pristaja in da mi je kot ulit, ko pa me prav nič ne tišči?

Na sliki je Farah Diba, 22-letna iranska študentka, ki se šola v Parizu. Bila naj bi še ena sodobna Pepelka — nasledila bo namreč Sorayo na izpraznjenem iranskem prestolu ob šahu Rizi Pahleviju. Ta jo je že krepko podprl z denarjem in se je zato naselila pred odhodom domov v luksuznem hotelu Crillon, najboljše pariške modne hiše pa ji hitijo na vso moč pripravljati balo in poročno obleko.

Pogled na »sakralno« četrt Salzburga ali Solnograda po naše, v Avstriji. Avstrijci se hvalijo, da šteje ta pogled med pet najlepših panoramskih vedut sveta — toda se vam ne zdi, kot da gledate Ljubljano? Gornjo sliko so te dni pogreli, ker je bila obnovljena starodavna gledališka hiša, ki jo je videti v spodnjem desnem delu.

Jack London:

74

SMOKE-BELLEV

Dimač se je nasmehnil, stopil k sleparskemu vitlu in napravil nekaj vresčecih vrtljajev. Čok je izmed stenskih hlodov izpulil nekoliko mahu in si napravil opazovalne špranje. Potem je upihnil svečo.

»Zdaj,« je zašepetal čez pol ure.

Dimač je počasi začel obračati vitel. Čez nekaj minut je prenehal. Nato je vzel kosirno vedro, napolnjeno s prstjo, in drsal, butal in škrtal z njim ob kamenje, ki sta ga bila navozila podnevi. Potem si je prižgal cigareto in zasenčil z obema rokama svit vžigalice.

»Trije so,« je šepetal Čok. »Poglej jih no. Takrat, ko si napravil z vedrom tisti glas, so se kar zvijali. Zdajle eden kuka skozi okno.«

Dimač je krepko potegnil dim iz cigarete, da je zažarela in je pri njenem svitu pogledal na uro.

»To stvar morava delati redno,« je šepnil. »Vsakih petnajst minut bova izvlekla eno vedro. Medtem pa...« Zganil je vrečo v tri gube, jo položil na skalo, nastavil dleto, vzel kladivo in začel razbijati.

»Krasno, krasno,« je radostno šepetal Čok. Neslišno se je priplazil do špranje. »Glave tiščijo skupaj in le malo manjka, pa bi videl, kako pregibljejo ustnice.«

Tako sta delala do četrte ure zjutraj. Vsakih petnajst minut sta navidezno privlekla na površje po eno vedro. Vitel je škripal in se vrtel, vlekel pa ni ničesar. Šele ob štirih je obisk odšel. Dimač in Čok sta pa legla spat.

Podnevi je Čok pregledal stopinje v snegu. »Vilko Slanovec je že bil med njimi. Poglej, kako velike so!«

Dimač se je ozrl na reko. »Pripravi se, obisk dobiva. Dva gresta čez led.«

»Hm! Počakaj, da Ereck ob desetih vknjiži najine

delež. Takrat jih bo najmanj dva tisoč prekorajilo reko.«

»In vsi bodo govorili o zlati žili,« se je Dimač smejal. »Glavni vir klondiškega zlata je končno najden.« Čok, ki je splezal na vrh strme skale, je gledal z očesom strokovnjaka na posest, ki sta si jo obmejila.

»Pa je res videti, kakor da sva zadela na zlato žilo. Strokovnjak bi kar lahko pogodil, od kod gre in kam drži. Vsakega bi prevarilo. Po vrhu gre razpoka in grušč v drči tudi priča o zlatu. Škoda, da ga ni.«

Ko sta se prihajata povzpela po vijugasti stezi na vrh, sta našla kočo zaprto. Vilko Slanovec, ki je šel spredaj, se je tiho približal vratom, pristulnil in potem pomignil tovarišu, Hudourniku, naj pride bliže. Od znotraj je prihajalo kakor glas evilečega in škripajočega vitla, ki dviga težko breme. Čakala sta, dokler ta glas ni utihnil, in poslušala, kako je vedro butalo in drsalo ob kamenje. Tako sta oprezovala celo uro. Tisti glasovi so se ponovili še štirikrat. Potem je Hudournik potrkal na vrata. Zaslišala sta tihe glasove, nato molk in zatem spet vznemirjen šepet in ropot, kakor bi nekdo hitel kaj spravljati s poti. Čez pet minut je Dimač ves zasoplen odprl vrata, a ne na stečaj, temveč samo za palec na široko, in pokukal ven. Na njegovem obrazu in na srajci sta zapazila sledove kamenega prahu. Njegov pozdrav je bil sumljivo sladak in prijazen.

»Počakajta za hip,« je dodal. »Tako bom zunaj.«

Nataknil si je rokavice, se zmuznil skozi vrata in sprejel obiskovalca zunaj na snegu. Njune mačje oči so takoj zapazile, da ima srajco na ramenih umazano in prašno in da ima doramne hlače na kolenih blatne, čeprav se je na madežih poznalo, da jih je hotel lastnik zabrisati.

»Malo zgodaj prihajata na obisk,« je omenil. »Kaj vaju je pa prignalo? Gresta na lov?«

»Saj te imava, Dimač,« je zaupno rekel Hudournik. »In najbolje bo, če se podaš. Nekaj si iztaknil.«

»Če iščeš jaje — je začel Dimač.

»E, kaj bi tisto! Gre za resno stvar.«

»Bi rad kupil stavbišče, a?« je hitel Dimač. »Res je nekaj tako krasnih prostorov, da naravnost kličejo po zidarjih in tesarjih. Ampak, vidiš, zdaj še niso naprodaj.

Moramo potrpeti, dokler ne pride zemljemerec, ki bo napravil načrt za bodoče mesto. Oglasi se prihodnji teden, Hudournik, in pokazal ti bom nekaj ljubeznivih mirnih koticov, če bi se rad nastanil tu gori. Mislim, da bo v začetku prihodnjega tedna že vse zmerjeno. Pa srečno! Prav žal mi je, da te ne morem povabiti v hišo. Zaradi Čoka, saj ga poznaš, kakšen je. Čudak. Pravi, da je prišel sem gor, amo zaradi ljubeza miru. Se zdaj spi. Za ves svet ga ne bi zbudil.«

Še med govorom je Dimač obema stisnil roko v slovo. Preden je končal, je odprl vrata in ko je spregovoril zadnjo besedo, jih je zaprl za seboj.

Onadva sta se spogledala in pomenljivo pokimala. »Ali si opazil, kakšne ima hlače na kolenih?« je hripavo zašepetal Slanovec.

»Seveda. In po ramah, kakšen je. Pehal in plazil se je po rovu.« Medtem ko je Hudournik govoril, se je oziral po zasneženi globeli. Naenkrat so mu oči obstale na nečem, kar mu je izvabilo na ustnice žvižg.

»Vilko, pogledj no malo tja gor. Vidiš jama? Če niso tam nekdaž iskali zlato! In tudi sneg je pojojen na obeh straneh. Vrag me poberi, če ni tam začetek razpokline, ki skriva zlato žilo.«

»In kako je široka?« je vzkliknil Slanovec. »Brez dvoma sta nekaj našla.«

»Zdaj pa se ozri tja dol po drči. Vidiš, kako izrazito štrle pečine iz nje? Drča se vleče naravnost nad žilo.«

»Če se pa ozreš nekoliko nižje, dol na reko in na pot, boš videl, da se ves Dawson seli sem gor.«

Hudournik je pogledal in videl, da je steza črna od ljudstva. Procesija je segala prav do dawsonskega brega, s katerega so se usipali še vedno novi prihajalci.

»Preden bodo tu, si moram ogledati še jama,« je rekel in se z urnimi koraki napotil navzgor po globeli.

Toda vrata kočice so se naglo odprla in oba njena prebivalca sta stopila na prosto.

»Hej!« je zaklical Dimač. »Kam pa greš?«

»Izbirat si grem stavbišče,« je dejal Hudournik. »Oziroma malo na reko! Ves Dawson prihaja kupovat stavbišča. Jaz bi si pa že prej rad izbral svoje. Kajne, Vilko?«